

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и УКАЗ

И.В. Макаровым щытхуцъу «Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэкӀ изаслуженнэ юфышӀ» зыфиӀорэр фэгъэшъошэгъэным ехылаӀагъ Адыгэ Республикэм ифизическэ культурэрэ испортрэ яхэ-хъоныгъэ иӀахъ зэрэхишыхьэрэм фэшӀ щытхуцъу «Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрэкӀ изаслуженнэ юфышӀ» зыфиӀорэр Макаров Игорь Вик-тор ыкъом — Урысые общественнэ организациеу «Уры-сыем кушъхьэфэчъэ спорт лъэпкъ гъэнэфагъэхэмкӀ ифе-дерацие» ипрезидент фэгъэшъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъяупэ,
чъэпыогъум и 14, 2014-рэ илъэс
N 113

Адыгеим сомэ миллион 20 фэдиз кыфэкӀошт

Чыплэ кӀин ифэгъэ кӀэлэ-цыкӀлукхэм атегъэпсыхьэгъэ ы-гыплэу «ДжэныкӀу» зыфиӀоу МыекӀопэ районим итымрэ нэжъ-лужхэр зыщалагырэнэ унэу Кошхьэблэ районим итымрэ ягъэкӀэжыным пае Урысые Фе-дерацием и Президент ирезерв фонд мылъкушхо кыхигъэкӀыгъ.

Кремлым исайт кызырехьа-гъэмкӀэ, цыфхэм социальнэ фӀо-фашӀэхэр афэгъэцӀкӀэрэ Кошхьэблэ гупчэм пае сомэ миллион 9-рэ мин 706-рэ Президентим ирезерв фонд 2014-рэ илъэсым кызырэхьагъ-кӀырэм ехыӀлэгъэ унашъом Владимир Путинр чъэпыогъум и 14-м кӀэтхагъ. А мылъкумкӀэ нэжъ-лужхэмрэ сэкъатныгъэ зылӀхэмрэ зыщалагырэнэ Натыр-бые унэ-интернатим гъэцӀкӀэ-жынышхо рашӀылӀошт.

Джащ фэдэу мы илъэсым республикэ социальнэ шхъэе-гъэзыплэу «ДжэныкӀу» зыфи-Ӏорэм игъэкӀэжыным пае сомэ миллион 10 резерв фондим кыхагъэкӀыгъагъ. Адыгэ Рес-публикэм ивице-премьерэу Ната-

лья Широковам кызырӀуагъэм-кӀэ, а ахьщэр кӀэлэкӀэхьагъах ыкӀи джыдэдэм шхъэегъэзыплэм игъэкӀэжыным епхыгъэ юфшӀэнхэр маклох, спорт, актовэ залхэр а мылъкумкӀэ агъэпсынхэу ра-хуухъэ.

«ПсэолъэшӀым юфшӀэнхэр за-ухыхӀкӀэ, цыфхэм ясоциаль-нэ фӀо-фашӀэхэр гъэцӀкӀэгъэн-хэмкӀэ кӀэралыгъо шапхъэхэм мы шхъэегъэзыплэр адиштӀагъ», — щыхагъэунэфыкӀыгъ Адыгэ Республикэм юфшӀэнымрэ со-циальнэ хэжъоныгъэмрэкӀэ и Министерствэ.

КӀэлэцыкӀлукхэу, Ӏэтахъохэу щыӀэныгъэм чыплэ кӀин ригъэ-уцохэрэм атегъэпсыхьэгъэ рес-публикэ социальнэ шхъэегъэ-зыплэу «ДжэныкӀор» зызеха-щагъэр илъэси 10 хуыгъэ. Илъэ-сищым кыщегъэжыагъэу илъэс 18-м нэс зыныбжъ нэбгырэ 30 а зы уахътэм щыпсӀэунхэм ар-тегъэпсыхьагъ. Илъэс кӀэс кӀэлэцыкӀу, Ӏэтэхъо 50-м ехъумэ мыщ шхъэегъэзыплэ щагъоты, щыӀэныгъэм чыплэ гъэнэфагъэ щаубытынымкӀэ юф щадашӀэ.

Зэрифэшъуашэу зыкъыщагъэлъэгъуагъ

Народнэ хъызмэтым гъэхьагъэу иӀэхэр кызыща-гъэлъэгъорэ юфшӀабызэу илъэс кӀэс зехащэрэр мы мафэхэм Москва щыкӀуагъ. «Дышъэ бжыхъ» зыфиӀорэр кӀэгъэлъэгъоным Адыгеир, хабзэ зэрэ-хуыгъэу, хэлэжыагъ. Республикэм ипредприятие 30 фэдизмэ япродукцие мыщ рацӀэлаӀагъ.

Тишъолъыр икӀыгъэ лыкӀохэм ахэтыгъ АР-м мэкъу-мэщымкӀэ иминистрэу Юрий Петровыр. Адыгэ кӀуае, тыгъэгъэзэ дагъэм, лым, минеральнэ псым, шъоум ыкӀи нэмыкӀэу Адыгеим ра-щыгъэхэм осэ ин къафашыгъ. КӀэкӀыхэрэм ыкӀи субтропи-ческэ культурэхэм я Урысые шӀэныгъэ-ушэтӀкӀо институт икӀэралыгъо научнэ учреждение икӀутамэу Адыгеим щыӀэм ипродукцие анахъ дэгъоу кыхахыгъэхэм ащыщ хуыгъэ. Ащ кыдагъэкӀырэ щаир идэгъугъэкӀэ пстэуми кӀахагъэщыгъ ыкӀи медальрэ дипломрэ кыфагъэшъошагъ.

(ИкӀэух я 2-рэ н. ит).

Лышъхъэм иЮФШӀЭГЪУ ЗЭЮКӀЭГЪУХЭР

Китаим кыкӀыгъэ лыкӀо купыр ригъэблэгъагъ

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхьакӀушынэ Аслъан Китаим кыкӀыгъэ лыкӀо купым тыгъуасэ лукӀагъ. Республикэм иэкономикэ инвестициехэр кыхалъхьэгъэнхэмкӀэ, лъэныкӀуитӀум шӀуагъэ къафэзыхьыщт проектхэр щыӀэныгъэм щыпхырыщыгъэнхэмкӀэ амалэу щыӀэхэм, нэмыкӀ юфгыбохэм ахэр атегушылаӀагъэх. ЮфшӀабызэм хэлэжыагъэх АР-м и Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ Адыгеим иэкономикэ хэжъоныгъэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ иминистрэу Лыхэсэ Махьмудрэ.

АР-м и Лышъхъэу пэублэ псалъэ кышлызэ, тишъолъыр къеблэгъэгъэ хьакӀэхэм шӀуфэс къарихыгъ, игуапэу ахэм зэралукӀагъэр, лъэныкӀо зэфэшъ-хьафхэмкӀэ язэпхыныгъэ агъэ-пытэным зэрэфэхьазырхэр ариӀуагъ.

— Урысыемрэ Китаимрэ сы-дигъуи зэфыщытыкӀэ дэгъухэр зэдырӀэу къахыгъ, джырэ уахъти арэушӀтэу щыт. УФ-м и Президентэу Владимир Пу-тиным икомандэ тыхэтэу юф тэшӀэ. КӀэралыгъом политикэу зэрихьэрэм ишӀуагъэкӀэ непэ тыбзэ тырыгушыӀэн, тырытхэн, тикультурэ, тишэн-хабзэхэр кӀэ-тыухъумэнхэ амал тӀ. ӀэкӀыб кӀэралыгъо пчъагъэхэм ащып-сэурэ тильэпкъэгъухэм абызэ ащымыгъушӀэнымкӀэ ӀэпыӀэгъу тафэху, адыгабзэкӀэ кыдэкӀы-гъэ тхыльхэр, нэмыкӀ матери-алхэр афэтэгъэхьых. Ащ дакӀоу тӀэкономикэ хэжъоныгъэхэр езыгъэшӀыщт проектхэм ягъэ-цӀкӀэни тинэплӀэгъу идгъэкӀы-рэп. Типрезидент пшъэрылӀэу кытфигъэуцугъэхэм зэу ащыщ Китаим икомпаниехэм, ипред-прияттиехэм зэпхыныгъэу азы-фату иль ныбджэгъуныгъэр дгъэ-

пытэныр. Непэрэ зэлукӀэр ащ фӀорышӀэнэу сэлъытэ. Тирес-публикэ иэкономикэ инвести-циехэр кыхалъхьэгъэнхэм шӀуа-мэт тэ талъэныкӀокӀэ зи пэ-рыохуу щыӀэштӀэп, тызэгурь-лошт, юф зэдэтшӀэшт, — кы-луагъ ТхьакӀушынэ Аслъан хьакӀэхэм закъыфигъазэзэ.

Мы аужырэ илъэсхэр пштэ-мэ, Адыгеим иэкономикэ сомэ миллиарди 120-рэ фэдиз инвести-циеу кызырэхалъхьагъэр, Ки-таим ипредпринимательхэм, биз-несым хэчагъэхэм а пчъагъэм джыри хагъахьомэ зэрагопэщтыр республикэм ипачэ кыхигъэ-щыгъ. Мэкъу-мэщым, промыш-ленностым, нэмыкӀ лъэныкӀохэм япхыгъэу зэдэлэжъэнхэ зэра-лъэкӀыштым кыкӀигъэтхыгъ.

Китаим ит кӀалэу Баодин кы-кӀыгъэ лыкӀо купым зэкӀэмкӀи нэбгырэ 15 хэт. Ахэр хэбзэ кӀулыкъушӀэх, бизнесым ыкӀи предпринимательствэм ахэща-гъэх. Ахэм ащыщэу кӀэгъушы-лаӀгъэхэм Урысыемрэ Китаим-рэ зэпхыныгъэу, зэгурьӀоныгъэу азыфагу ильым осэшхо фа-шыгъ. 2006-рэ илъэсым кы-щегъэжыагъэу мыхэм тикъэра-лыгъо юф щашӀэ, инвестици-ехэр кыхалъхьэх. КыздэкӀо-

гъэхэ Адыгеир агу рихыгъ, мы шъолъырым иэкономикэ ахьщэ кыхалъхьаным фэхьа-зырхэу кӀаӀуагъ. ЛъэныкӀохэр тапӀкӀэ зэдэлэжъэнхэу ра-хуухъэмэ, зэзэгъыныгъэ зэда-шымэ, республикэм ипачэхэм ӀлӀэпыӀэгъу зэращыкӀэгъэщтыр купым хэтхэм кыхагъэщыгъ.

— Амалэу тӀлӀэмкӀэ тишӀуагъэ шьодгъэкӀыщт, административнэ пэрыохуу зэрэщымыӀэщтыр пытагъэ хэлъэу кӀэсӀо. ШӀуа-гъэ кытфэзыхьыщт проектхэм тахэлэжъэным сыдигъуи тыфэ-хьазыр. Ахэм япчъагъэ нахьыбэ хуу кӀэс тӀэкономикэ хэжъо-ныгъэхэр ышӀыштых, хэбзӀа-хьэу тыугъоихэрэр нахьыбэ-щытх, юфшӀлӀаплӀэхэр кызы-лутхынхэ амал тӀлӀэшт. Ау мыщ дэжъым анахъ шхъаӀэу тынаӀэ зытэдгъэтын фаер экологием ылъэныкӀокӀэ щыӀэ шапхъэхэр тымыуконыр, тыкӀэзыуцухьэрэ дунаир тымыушӀоиныр ары, — кылуагъ ТхьакӀушынэ Аслъан.

ИлъэсныкӀокӀэ узӀэкӀлӀэбэ-жымым, Адыгеим икӀыгъэ лыкӀо купыр Китаим зэрэщылаӀгъэр, мы кӀэралыгъом щыпсӀэунхэрэм юфшӀэным фыщытыкӀэу фы-ряӀэм щысэ тепхын зэрэфа-ер Къумпыл Мурат кыхигъэ-щыгъ, сьд фэдэрэ лъэныкӀокӀи юф зэдашӀэным зэрэфэхьазыр-хэм кыкӀигъэтхыгъ.

— Апэрэ лъэбэкъур тшӀын фае, нэужым ащ зэкӀэри кы-кӀэлыкӀошт. Тизэпхыныгъэ зэ-рэдгъэпытэн тӀэкӀышӀт лъэ-ныкӀоу щыӀэр макӀлӀ, тызэгъу-сэу ащ ягъэцӀкӀэн юф дэтшӀэн фае, — кылуагъ зэлукӀэгъум зэфэхьысыжъхэр кыфишӀызэ ТхьакӀушынэ Аслъан.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Зэрифэшъуашэу зыкъыщакъгъэлъэгъуагъ

(Икълэх).

— Адыгем икълэгъэхэм якъгъэлъэгъон цыфыбэмэ ашлогъэшлэгъоныгъ. Анахъу логътхъабзэм къэкълотлэгъэхэр кызыклэупчлэщтыгъэхэр адыгэ къуаерэ щэм хэшлыкыгъэ гъомылапхэхэмрэ, — ело АР-м мэкъу-мэщымклэ и Министерствэ иотдел ипашэу Хъаубэчыр Фатимэ. — Щэ заводхэу «Гиагинский», «Адыгейский», «Красногвардейский», «Тамбовский», «Гюмри» зыфилохэрэр ары Адыгеир къэзыгъэлъэгъуагъэхэр. Тишъолыр кышыдагъэкълэрэ нэмык гъомылапхэхэри ашлогъэшлэгъоныгъэх, гушылэм пае, бжыныфшыгъум, тыгъэгъэзэ дагъэу «Мамрыкы» ыкъл «Регион продукт» зыфилохэрэм къа-клэупчлэщтыгъэх. Тульскэ хъалыгъуш комбинатымрэ Дондуков-

скэ элеваторымрэ къащакъгъэхэм осэ ин къафашыгъ. Джащ фэдэу Тэхъутэмыкыое районым кышыдагъэкълэрэ лэшы-лушыхэри агу рыхыгъэх.

Республикэм икълэгъэхэм ястенд анахъ гъэшлэгъонэу къэзышлыкыгъэхэм ащыщ бжэ псаухэр, шъоур, тлэтлэй ыкъл нэмык продукцияеу Мыекъуапэ ращыгъэхэр. Тэхъутэмыкыое районым ит фирмэу «Зеленый дом» зыфилохэрэм къащакъгъэкълэрэ розэхэмклэ стендыр дахэу гъэкълэрэкълэгъагъ.

Пивэшл заводхэу «Майкопский», «Конкорд», «Асбир» зыфилохэрэм къашырэ пивэр, шъон пытэхэр кыдэзыгъэкълэрэ фирмэхэу «Питейный Дом», «Виктория», «Вагрус», «Юг-вино» зыцлэхэм япродукции «Дышъэ бжыхэм» кышыдагъэлъэгъуагъэхэм ахэтыгъэх.

«Дышъэ чыгыхат», «Ника» зыфилохэр фирмэхэм къащакъгъэ-кыгъэ мыларысэ лъэпкъхэр, «Радугам» инэшэбэгъухэмрэ ипомидорхэмрэ ащ рацлэлагъэх.

Фирмэхэу «Киево-Жураки», «Алекс», «Ческидов» зыцлэхэм лым хэшлыкыгъэ продукцияер ащагъ. «Лимонадная фабрика Майкопская» зыфилохэрэм кыдыгъэкълэрэ минеральнэ псыр ана-

хэу кызыклэупчлэщтыгъэхэм ащыщыгъ.

Адыгеим имэкъумэщ хъызмэт хэхъоныгъэхэр зэришлыкхэр, идэгъугъэкълэ узыгъэрэзэрэ продукция республикэм кызы-зэрэщыдагъэкълэрэ пстэуми нафэ афэхугъ. Адыгеим зэри-фэшъуашэу Урысыем ифорум зыкышыгъэлъэгъуагъ.

ПИАТЫКЪО Анет.

ПСАУНЫГЪ

Мин 15-м ехъумэ ахалъхъагъ

Илъэс къэс бжыхъэ-клымэфэ лъэхъанэхэм гумэкыгъоу къэуцухэрэм ащыщ гриппым пэуцужыгъэныр. Ащ епхыгъэ пэшлорыгъэш логътхъабзэхэр игъом земыхъагъэхэ хъумэ, а зэпахырэ узым нахъ ебэныжыгъуае мэху, нахъыбэ мэсымаджэ, ащ зэрэкъэралыгъоу лъэныкыо зэфэшъхъафхэмклэ члэнагъэ регъэшлы.

Пэтху-лутхуэр, гриппыр кызы-зэутэкыхэрэм япчъагъэкълэ «эпидемие» зыфалорэ гъунапкъэм тиреспубликэкълэ нахъыбэм тынэмысырэми, илъэс зэкълэпкылохэм ашырэ зэфэхысыжыгъэхэм кызырагъэлъа-гъорэмклэ, а зэпахырэ узхэр кызыежъэхэрэ лъэхъаным чыплэм щыпсэхэрэм япроценти 15-м кышыгъэжыгъагъэу процент 15-м нэсэу сымаджэхэу кы-хэкълэ.

2014 — 2015-рэ илъэсхэм бжыхъэ-клымэфэ мазэхэм къа-клоц (эпидсезоном) республи-кэм щыпсэхэрэм ащыщэу нэбгырэ мини 120-м нэсэу

прививкэхэм къахырагъэубы-тэнэу ары зэрэрахъухэрэр. Пстэуми апэ вакцинэр зэра-тыщтхэр «группа риска» зы-фалорэм хахъэхэрэр ары. Зы-ныбжэ илъэсныкыо хъугъэ са-бийхэм къащегъэжыгъагъэу дзэм къулыкыу щызыхыщтхэм анэ-сэу, медицинэ логъышлэхэр, уз гъэтлылыгъэ зилэхэр, бзыл-фыгъэ зэпкъаджэхэр, нэж-лужхэр, цыфхэм логъ адззы-шлэхэрэр ары мы купым ха-хъэхэрэр.

Адыгэ Республикэм псауны-гъэр къэухъумэгъэнымклэ и Министерствэ тызэрэщыгъэ-загъэмклэ, гриппым пэуцужы-

гъэным фэшл ахалъхъашт вак-цинэм иапэрэ лахъ республи-кэм илэзэплэ учреждениехэм лоныгъо мазэр ары залуклагъэр. Зэхэлъхъэгъу (дозэ) 16576-рэ ар мэху. Республикэм щып-сэурэ нэбгырэ мин 15-м ехъумэ вакцинэр ахалъхъагъэх. Чъэ-пыогъум ыкълэхэм адэжэ джыри вакцина республикэм кылы-клэнуу цыт.

(Тикорр.).

Ишлуагъэ къэкълоным щэгугъых

Тигъзет
кызырэхышхэтыутыгъэу,
лоныгъом и 24-м

Адыгэ Республикэм и Донорскэ советэу Премьер-министрэм игуадзэу Н.С. Широковар зитхъаматэм илофшлэн ригъэжъэжыгъ. Мы советым 2009 — 2011-рэ илъэсхэм логъ ышлагъ, ау зэпыугъо ащ фэхъугъагъ.

Адыгеим лъыр зыщахашырэ станциеу илэм ипашэу Чэужь Малыч кызырэхышхэтыутыгъэмклэ, зигугъу къэтшырэ советым пшэрыл шъхъалэу илэр къэлэ ыкъл район администрациехэм, пред-прияттиехэм япашэхэр мы логъшлэным ялахышлу халъхъаным фэхэжъэнхэр ары. Советым илофшлэн 2015-рэ илъэсым нахъ игъэкълотыгъэу ригъэ-жъэщт. График гъэнэфагъэу зэхэгъэуцощтым елытыгъэу, предприяттиехэм ыкъл организациехэм япашэхэм лы тын логътхъабзэм ялофшлэхэр кыхагъэлэжъэнхэр пшэрылэу афагъэуцухэрэм ащыщ.

— Зэ нахъ лъыр зымытын гухэлъ зилэ цыфхэр тилэпылэгъухэп, — ело Чэужь Ма-лыч. — Ренэу къэкълонхэ фае. Ащ фэдэ амал зилэхэм лъэу атырэм ахъщэу кыкълалорэр

ашломакъл ыкъл нахъыбэрэмклэ ар пэрыохъу къафэхъу.

Лъыр ренэу зытырэ цыфхэр икъу фэди-зэу амыгъотыхэрэми, мы лъэныкыомклэ рес-публикэм илофхэм языхт зыпкъ ит. Гумэкыгъо горэхэр къэуцухэу кыхэкыгъэми, еж-ежырэу хэкълплэхэр къагъотых. Чэужь Малыч кызы-рилуагъэмклэ, мы логъым изытет нахъышлу хъу-ным пае логътхъабзэхэр ренэу зэхашэнхэ фае. Лъыр птымэ мэхъанэу илэр, гулэрэ цыфым уишлуагъэ зэрэбгъэкълым плъэкыштыр цыфхэм агурыбгъэлон, ахъщэу ащ пылпыр нахъыбэ пшын фаеу ащ елытэ.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнэй.

ПЕНСИЕХЭМКІЗ ФОНДЫМ КЪЕТЫ

Унаклэм игъэпсын тегушылагъэх

УФ-м Пенсиейхэмклэ ифонд
АР-мклэ и Къутамэ и
Гъэлорышлэлэу Кошхъэблэ

районым щылэр зыщылэжъэрэ унэм игъэцэкълэжын фэгъэхыгъэ общественнэ едэлунхэр джырэблагъэ район гупчэм щыкълуагъэх. Ащ чыплэ зыгъэлорышлэжыплэ къулыкыухэм, общественнэ ыкъл ветеран организациехэм ялыкълхэр, ежэ районым щыпсэхэрэм ащыщхэр хэлэжыагъэх.

Кошхъэблэ район админи-страцием ипашэу Хъамырзэ Заур Пенсиейхэмклэ фондым ичылплэ къулыкыу логъ зэри-шлэрэм лъэшэу зэригъэрэзэ-хэрэр пстэумэ апэу кыхы-гъэщыгъ. Гъэлорышлэлэм пшэ-рылэу ыгъэцэкълэхэрэр на-хъыбэ зэрэхъугъэм ыпкъ кыкыкълэ, цыфэу яуалэрэм ипчъагъи хэхъуагъ. Гъэ-лорышлэлэр зычлэт унэр зэрэ-цыклум имызакъоу, лъэхъа-ным клэу кызыдхыхэрэри икыоу цагъэфедэнхэ алъэ-кырэп. Ащ фэшл унэм зэхъо-кыныгъэхэр фашынхэу, джы-ри зы къат кытырагъэуцо-нышъ, зырагъэушъомбгъунэу Пенсиейхэмклэ фондым и Къутамэу АР-м щылэм рыхъу-хъагъ. Цыфхэм ащ еплыкълэу фырылэм зыцагъэгъозэнэу, яшлорышлэлэхэм ядэлунхэу, ахэр кыдалытэнхэу обще-ственнэ едэлунхэр зэрэзеха-щакъэхэр районым ипашэу кы-луагъ.

Нэужым гушылэр УФ-м Пенсиейхэмклэ ифонд и Къута-мэу АР-м щылэм ипашэу Къулэ Аскэрбий ыштагъ. Ащ кызырелуагъэмклэ, Кошхъэблэ районым пстэумклэ пенсио-нер мини 8-м ехъу ис, гурытымклэ лъытагъэу пен-сиеу аратырэр мазэм сомэ 9224-рэ, 2014-рэ илъэсыр пштэмэ, зэкълэмклэ зэхэубы-тагъэу сомэ миллион 961-рэ мэху. Блэкыгъэ илъэсым егъэпшагъэмэ, ар сомэ мил-лион 25-кълэ нахъыб. Взно-сэу илъэсым кыкълотлэ бюд-жетым кыхэхъонэу зышы-гугъыхэрэр сомэ миллиони 170-рэ нылэп. Ар кыдэплы-

тэмэ, фондым мылькоу хиль-хъаштыр зэрэмымакълэр нафэ къэхъу.

Къулэ Аскэрбий унэм ишын ушхъагъу фэхъугъэ-ми, гухэлэу ащкълэ ялэхэми къагъэушылагъ. Непэ Гъэлоры-шлэлэр зыщылажъэрэр зэкълэм-кълэ квадратнэ метрэ 320-рэ зэрэхъурэр, ащ щыщэу квад-ратнэ метри 144-р ары логъ-шлэлэ кабинетхэм аштэрэр. Шапхъэхэмклэ джыри квад-ратнэ метрэ 60-м кышымы-кълэу ящыкълагъ. Нэбгырэ 30 щэлажъэ, ахэр нэбгырищ-плэу зы кабинетым зэрэчлэсхэри законом диштэрэп. Ятлонэрэ къатыр тырагъэуцомэ квад-ратнэ метрэ пчъагъэу ящыкъла-гъэр кызырэрэригъэкълуштым имызакъоу, цыфхэм яфэл-о-фашлэхэр зыцагъэгъэцклэщтхэм зырагъэушъомбгъушт, «Доступ-ная среда» зыфилохэр програм-мэ кыдыхэлъытэгъэ пстэ-ури цыфхэм афагъэлпсышт, логъшлэлэ амал тэрэххэр ялэ хъуштых.

Ащ ыуж къэгушылагъэхэм зэкълэми зэхъокыныгъэу унэм фашыштыр игъоу, цыфэу еуалэхэрэми щылажъэхэрэ-ми лъэшэу ящыкълагъэхэу алъытагъ, лъэхъаным диштэу зэтэгъэпсыхъэгъэ унаклэм рай-онри къуаджэри кызырри-гъэдэхэщтхэми кыкълагъэ-тхыгъ. Урысые Федераци-ем пенсииейхэмклэ ифонд и Къу-тамэ ипашэу кызырелуагъэмклэ, 2015-рэ илъэсым псэолъэшлы-ныр аухын гухэлъ ял, ащ нэс Гъэлорышлэлэм илофшлэн кы-зэтыригъэуцощтэп ыкъл кы-шыгъэкълэщтэп.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат игукъэкыкIэ народнэ ермэлыкхэр апэу зыщызэхашцэгъэ шьолъырхэм Адыгеир ащыщ. Социальнэ мэхъанэ зилэ гъомылапхъэхэр нахь пьутэу цыфхэм алэкIэ-хъаным мы лфотхъабзэр фэлорышIэ.

Шуагъэ къытэу алъытэ

Илъэсым къыклоцI Мыекьюапэ имызакъоу, республикэм муниципальнэ образованиехэм экIэм и ермэлыкхэр ащызэхашцэгъэ, цыфхэм яшуагъэ арагъэкIыным республикэм ипашцэхэр пылтых. Адыгеим щысэу къыгъэлъэгъуагъэр тикъэралыгъо ишьолъыр зэфэ-шьхъафхэм джырэ уахътэ ащэфедэ.

Хабзэ зэрэхъугъэу, Адыгэ Республикэм и Мафэ зыщыхагъэунэфыкIыштым ипэгъокIэу Мыекьюапэ ермэлыкъэ щызэхашцэгъэ. Ащ продукция зэфэ-шьхъафхэр къыдзыхъагъэр предприятиеу республикэм итхэр хэлэжьагъэх. Мы лфотхъабзэр зэхашцэным ыпэкIэ Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ и Министерствэ испециалистхэр предприниматель пэпчъ адэгущылагъэх, ермэлыкхым зэрэхэлэжьэнхэ алъэкIышт амалэу щылэхэр арылауагъ.

Ермэлыкхым экIэмкIи Адыгеим ит предприятие 200

фэдиз къекIоллагъ. Ахэм лыр, пцэжыер, щэм ыкIи хъаджыгъэм ахэшлыкIыгъэ шхыныгъохэр, хэтэрыкIхэр, пхъэшхъэмышхъэхэр, нэмыкIхэри къырацэллагъэх. БлэкIыгъэ илъэсхэм ягъэпшагъэмэ, мыгъэ щылэгъэ ермэлыкхыр уахътэу зэрэрекIокIыгъэр нахьыбагъ. Зэхашцэхэм зэралытэрэмкIэ, ар зытхъухъагъэр мафэр ошлоу зэрэщытыгъэр ыкIи уасэхэр зэрэпыутыгъэхэр ары.

Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Лыхъэс Махьмудэ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, гъомылапхъэхэр нэмыкI къэралхэм къарашын фимытхэу зэралыгъэм ыкIи ащ ыпккъыкIыкIэ къыдагъэкIырэ продукцияхэм ауасэ къызэрэдэкIоягъэм кыхэкIэу мыщ фэдэ ермэлыкхэр зэхашцэгъэным мэхъанэшхо иI. Чыплэ предпринимательхэм япродукция лугъэкIынымкIэ лэпылэгъу афэхъугъэныр ары ермэлыкхым пшэрыл шхъалэу илэр. Социальнэ

мэхъанэ зилэ гъомылапхъэхэр республикэм щыпсэурэ цыфхэм алэкIэгъэхъэгъэным министерствэм ыналэ тырегъэты. Джащ фэдэу бэдзэрым щылэ уасэхэм анахь пьутэу гъомылапхъэу зэфэшьхъафхэр цыфхэм ермэлыкхым щашцэфын алъэкIыным пылтых.

Мыщ фэдэ лфотхъабзэхэр зэхашцэгъэным мэхъанэшхо зэрилэр, ащ цыфхэми, предпринимательхэми яшуагъэ къызэрякIырэр пчъагъэрэ кыхагъэщыгъэ Адыгэ Республикэм и Лыхъэс Махьмудэ ТхьакIушынэ Аслъанрэ Премьер-министрэу Къумпыл Муратрэ. Ермэлыкхэу рагъэкIокIыхэрэм экIэм и республикэм ипашцэхэр сыдигъуи ахэлажьэх, уасэхэр зыфэдэхэм, продукцияу къырацэллэрэм изытет зэрагъашIэ, щыкIагъэу щылэхэр янэплъэгъу рагъэкIыхэрэп.

Мэфэкл нэшанэ зилэ ермэлыкхэу Мыекьюапэ щыкIуагъэм джыри зэ нафэ къышлыгъ продукцияхэм ауасэ зыпкы иты-

ным мы лфотхъабзэр зэрэфэлорышлэрэр. Предпринимательхэу ермэлыкхым хэлэжьагъэхэм ашхъэкIэ аушэтын алъэ-кIыгъ хэгъэхъагъэ имылэу япродукция защэкIэ, ар дэгъоу зэрэулыкIырэр.

Лыхъэс Махьмудэ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, зипродукция ыосэ шыпккъэкIэ зыщэнэу фэмыгъэ предпринимательхэр ермэлыкхым хэлэжьагъэхэп. Арэу щытми, щэфакIохэм ящыкIэгъэ гъомылапхъэхэр икыу фэдизэу къызылэкIагъэхъан амал ялагъ.

Мы ермэлыкхым къыкIэлъыклоу ятIонэрэ мафэм министрствэрэ клэщакIо зыфэхъугъэ лфотхъабзэу республикэм ипредприятыхэр ыкIи организациехэр зыхэлэжьагъэхэр рагъэкIокIыгъ. Мыекьюапэ щыпсэухэрэр ыкIи хъакIэхэр лэшлулхуэхэм, шьон пытэ зыхэмыт псыхэм, адыгэ щам ядэгъугъэ ауплъэкIун амал ялагъ. Ащ нэмыкIэу, Адыгеим ит банкхэм яфэлэ-фашIэхэм ыкIи зэлухыгъэ лахъзэхэлъ обществэу «Юг-Авто Центр Майкоп» зыфилорэм иавтомобилыкIэхэм нэлуасэ зафашыгъ.

Ермэлыкхым шылагъэ-хэм ащыщ пенсионеркэу Нина Яворскаяр:

— Мыщ фэдэ ермэлыкхэм мэхъанэшхо ялэу сэлъытэ. Сыда плэм пенсионерхэм, зигъот макIэхэм ящыкIэгъэ гъомылапхъэхэр нахь пьутэу зэрагъэгъотын амал яI. Мы аужырэ ермэлыкхэу зэхашцэгъэм хэтэрыкIхэр, щэм хэшлыкIыгъэ гъомылапхъэхэр, нэмыкIхэри нахь пьутхэу щысщэфыгъэх. АщкIэ зэхашцэхэм сафэраз.

ГъукIэлI Свет, Мыекьюапэ щэпсэу:

— Тикъэлэ шхъалэ щызэхашцэрэ ермэлыкхэм сащэщэфэ. Бэдзэрым нахь щакIохэр нахь къыпфэчфхэу мыщ къыщыпплэгъокIых, уасэхэри зыпкы итых, продукцияу къырацэллэрэм идэгъугъи уигъэрэзэнэу щыт. Мыщ фэдэ ермэлыкхэр нахьыбэрэ зэхашцэхэмэ, къэлэдэсхэмкIэ тигопэщт, еж предпринимательхэмкIи ар фэдэу къысшлэш.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр лэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

Гугъэплэшлухэр зыдаыгъых

Къуаджэхэм, псэуплэхэм культурэм и Унэу адэтхэм мэхъанэшхо яI, сыда плэм ахэм ныбжыкIэхэм лф адашлэх, гъогу тэрэз тетхэу къэтэджынхэм фэлорышлэх. ЯцIыкIу-гъом къэшъокIэ амалхэр, орэд къылоным иамалхэр къызщылэкIэзгъэхъагъэу нэужым ар сэнэхъатэу къыхэзыхэу къахэкIырэри макIэп. ЫгукIэ цыфыр зылхыгъэрэ лфшлэныр культурэм и Унэу щигъотэу бэрэ къыхэкIы.

Теуцожь районим ит къуаджэу Джэджджэхъаблэ культурэм и Унэу дэтыр загъэлсыгъэм къысхэгъэжыгъэу бэ цыфэу щызэблэкIыгъэр. Джырэ уахътэ изытет зыфэдэр зэдгъашIэ тшлоигъоу мы мафэхэм ащ тыщылэгъ.

Щагушхо хъоо-пшаум узэрэдахъэу къатитлоу зэтет унэм идэхэгъэ нэр плэпехы. БгъуитлумкIи чыгхэр къегъэтысэкIыгъэх. Щагур ины нахь мышлэми, мыщ лф цызышлэрэмэ къэбзэ-лъабзэу алыгъ. Уц къашхъом зы къурэ цыкIуи телъэп. Унэр ителлъэкIэ дахэ, ау ыкIоцI изытет уигъэрэзэнэу щытэп. Ащ гъэцэкIэжыныбэ ищыкIагъ.

— 1974-рэ илъэсым культурэм и Унэу Джэджджэхъаблэ дэтыр къызэлауахыгъ. 1988-рэ илъэсым къысхэгъэжыгъэу тIогъогъо гъэцэкIэжыны лфшлэнхэр щыкIуагъэх, — къелуатэ мыщ

ипашцэу Тыгъужь Руслъанэ. — Апэрэр псэуалъэр къагъэфэбэным епхыгъагъ. АщкIэ лф-фышхо зэшлуахыгъ ыкIи мыл-коу пэлухагъэри бэ. Ащ ыуж шхъаныгъупчэхэри пчэхэри зэблахъугъэх. Культурэм и Унэу гъэцэкIэжыныу щыкIуагъэм пэлухэгъэ ахъщэр республикэ бюджетыр ары къэзытлупщыгъэр. КультурэмкIэ гъэлорышлэу Теуцожь районим щылэм ипашцэу НапцэкIэу Руслъанэ зэшлуахыгъэ лфотхъабзэхэм апккъыкIыкIэ, звуковой аппаратурэ районим иадминистрация къафищэфыгъ. Мыщ илфышлэхэр ахэм лъэшэу афэразэх.

— лфшлэнэу зэшлотхыгъэр бэ, — ело Тыгъужь Руслъанэ. — Ау джыри гъэцэкIэжыныу тапэ илърэ макIэп. Шуашэу тилэхэр жы хъугъэх, ахэр зэдгъэгъотынхэ фае. Тикъуаджэ щыщхэу лэкI зилэ цыфхэр лэпылэгъу къытфэхъухэмэ ти-

лфхэм язытет бэкIэ нахьышлу хъушт.

Культурэм и Унэу Джэджджэхъаблэ дэтым нэбгыриймэ лфщашIэ зэгурьлоныгъэ азыфагу илъэу. Мыщ тхылъеджаплэу хэтыр дахэу зэлухыгъ, залитлэу мэхъу. Зыр — клэлэцIыкIухэм, адрэр зыныбжэ икыгъэхэм апай. Ахэм тхылъ зэфэшьхъафэу ачIэлъыр 17000 мэхъу, зэгъафэгъэхэу мэкIэе 36-мэ ательых. Узыфэе тхылъыр, темэу, шлэныгъэу зыфэгъэхыгъэр ошIэмэ, бэрэ улъыхъужыныу щытэп. Адыгабзэм, тарихым, литературэм, музыкэм, нэмыкIхэм афэгъэхыгъэхэр шхъафых.

— Тхылъеджэу силэр макIэп, — къытфелуатэ тхылъеджаплэм илфышлэу Мыгу Светэ. — Тилэх унагъохэр анахьыкIэ цыкIум нэсыжыгъэу тхылъ еджэхэу. Ахэм тхылъеджаплэр якIуапI. Арэу щыт-

ми, кыхъэгъэщы сшлоигъу Интернетыр нахь жъугъэу щылэныгъэм къысхэгъэжыгъэм къысхэгъэжыгъэу ныбжыкIэхэм якъэ-кIон нахь макIэ зэрэхъугъэр.

Светэ лфотхъэбзэ гъэшлэгъонхэр клэлэеджаплэхэм афызэхэщэх. Сабыйхэр тхылъым пыщагъэ хъунхэм, тхакIохэм клэу къыдагъэкIыгъэхэм нэлуасэ афишлынхэм фэлажьэ.

Зигугъу къэтшыгъэхэм анэмыкIэу, культурэм и Унэу «картиннэ галерее» хэт. ЭкIэмкIи мыщ скульптурэу ыкIи сурэтэу 140-м ехъу чIэлъ. Ащ зэ-лъашIэрэ сурэтышIэхэм ялоф-шлагъэхэри хэтых.

— Еджаплэм чIэс клэлэцIыкIухэм сурэтхэр лъэшэу ашIогъэшлэгъоных, — къелуатэ галереем ипашцэу ГъонэжыкIэу Разыет. — Уезыгъэгупшысэ-нэу мыхэм ахэтыр макIэп. Зэо жъалымэхэм цыфхэм ащэчыгъэр къызылэтыкIыхэрэм къащегъэжыгъэу тчылыгу

идэхэгъэ зэрыплъагъохэрэм анэсэу.

Сурэтхэм гъэкIэжыныхэр ящыкIагъэх нахь мышлэми, мыщ илфышлэхэм амалэу ялэмкIэ къагъэгъунэх ыкIи афэсакых.

Культурэм и Унэу Джэджджэхъаблэ дэтым ныбжыкIэхэми, нахьыжхэми якъакIо нахьыбэ хъуным, яуахътэ шуагъэ хэлъэу агъэкIоным, теннис, шахмат, шашкэ, нэмыкIхэмкIэ джэгунхэм пае Iэмэ-псымэхэр чIэтых.

— Джэджджэхъаблэ ныбжыкIэу дэсыр макIэп, — ело Тыгъужь Руслъанэ. — Ахэм уахътэ ялэ зыхъукIэ, культурэм и Унэу къычIэхъанхэ фаеу сэлъытэ. лфотхъабзэу зэхашцэхэрэм япллынхэ, ахэлэжьэнхэ амал ядгъэгъотыным пайтэ лф зыкIатшлэрэр.

Коллективэу мыщ шылажьэрэм блэкIыгъэ илъэс заулэм къыкIоцI зэхъокIыныгъэшхохэр фэхъугъ. Ащ кыхэкIэу мэфэкл лфотхъабзэхэм ягъэхъазырын къыщыкIэгъагъ. Джы зэгурьлохэу ялофшлэн яшыпккъэу пылтых, адыгэ джэгухэр зэхашцэнэу аублагъ. Джэджджэхъаблэ имызакъоу, гъунэгъу къуаджэхэми къарыкIызэ ныбжыкIэхэр къыщызэрэуагъоих, щэчэ-фых. Ылэки зэнэкъокъу зэфэ-шьхъафхэм ахэлэжьэнхэ, хагъэунэфыкIырэ чыплэхэр къахын гухэлхэр ялэх. Зы унагъом фэдэу зэдэлэжьэрэ коллективым лф ышIэ зыхъукIэ, зыфагъэуцуужыгъэ пшэрылхэр агъэцэкIэщтых, амакъэ дахэкIэ агъэлущт.

ГЪОНЭЖЫКIО Сэтэнай.

Тызэгурылоу, мамырэу тызэдэпсэу

Адыгэ Республикэм ис цыф лъэпкъхэр зэгурылохэу зэрэдэпсэухэрэм фэдэу, дин зэфэмьдэхэр мыщ цызылэжыхэрэми азыфагу зэфыщытыклэшлу илъ. Адыгеир цыф лъэпкъыбэ зыщызэдэпсэурэ республикэу щыт, ахэм динэу алэжырэр зэфэдэп. Адыгэ Республикэм и Конституцияе мыщ фэдэ ублаплэ ил: «Цыф лъэпкъыбэ зэрыс тичыгу тэ тыщэпсэу, тапэклэ къэтыр зэрэзым пытэу тызэрепхы...»

Джыдэдэм, диным Урысыем зыкызыщилэтыжырэ лъэханым, дин зэгурылоныгъэр тиреспубликэ кышчызэтырагъэ-нэжыын зэралэкыгъэм имызакъоу, ар зэрагъэпытагъэри къэлэгъэн фаеу сэлъытэ. Адыгеим щыпсэухэрэм янахыбэм алэжырэр чыристан, быслы-

мэ дэгъоу зэхашыкы зигугъу къэтшыгъэ динхэр жъалымыгъэ зэраханым, емыкы ашлэным кызырэфэмьдэжэхэрэр, гунах амыгъэхъэнымклэ, ныбжыкыкы хэм плуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэнымклэ ахэр амалышлоу зэрэщытхэр. Ислъам диным зэрилъытэрэмклэ, бзэ, культурэ,

Республикэм щыпсэурэ нахыжъхэм, дин организациехэм япшъэрыль шъхалэу щытыр яклэн кызыздаухъумэныр ыкли ащ хэхъоныгъэ рагъэшлыныр ары.

мэн динхэр ары. А динитлур нахь зэпэлагъэ шыгъэныр дунаими, тыхэгъэгу ишъолъырыбэми апашъхэ ит лофыгъо-хэм зэу ащыщ. Непэ цыфыбэ-

шэн-хэбзэ зэфэмьдэхэр ялэхэу цыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэр Тхьэм дунаим кытыригъэхъуагъэх.

Республикэм лъэпкъ зэфэш-

хьафхэр зэрысхэм ишъагъэ къэкло нахь дэгъоу зэрэшлэн-хэмклэ, лъэпкъ культурэхэр зэрэгъэбайжыынхэмклэ. Цыф пстэури, лъэпкъ пстэури къэзыгъэхъугъэр а зы Тхьэр ары. Гурыт ллэшлэгъухэм ялэхъан зэгурымылоныгъэу, джэгъогъуныгъэу азыфагу илгыгъэр дэгъэ-зыжыгъэным пае цыфхэм щэлагъэ кызыхагъэфэн, зэрэ-лпытэжыынхэ фае. Ллэшлэгъу пчъагъэ хъугъэ чыристанхэм-рэ быслымэнхэмрэ зэгурылохэу тиреспубликэ зыщызэдэ-псэухэрэр. Ахэм азыфагу ил хэбзэшлухэр чыжъэу кышче-жъэх.

А. К. Тхьаклушынэм общественнэ движениехэм, дин зэфэшъхьафхэм япашэхэм адырилэгъэ зэлуклэгъухэм ащыщым мырзэуцтэу кышчылоагъ: «Республикэм ил зэгурылоныгъэмрэ зыкыныгъэмрэ къэухъумэгъэн-хэм тэрклэ мэхъанэшхо ил. Лъэпкъэу тыкызыхэкыгъэм, динэу тылэжырэм ямылтыгъэу ллэшлэгъубэмэ къаклоцл зыкыныгъэу тазыфагу ил хъугъэр зэжызыгъэкъонэу фежъэхэрэм тапэуцужыныр типшъэ-рыль».

Урысыем ушэтыныбэмэ апырыкынау клуачлэ кызыыхыгъотэжыгъ. Хэгъэгу зэошхом илэхъан пый жъалымым теклогъэ

Республикэм лъэпкъ зэфэшъхьафхэр зэрысхэм ишъагъэ къэкло нахь дэгъоу зэрэшлэнхэмклэ, лъэпкъ культурэхэр зэрэгъэбайжыынхэмклэ.

цыфхэм непэ тыхэгъэгу нахь фэшлыгъэ, нахь дахэ ашлын алэкыштыт. Республикэм щыпсэурэ нахыжъхэм, дин организациехэм япшъэрыль шъхалэу щытыр яклэн кызыздаухъумэныр ыкли ащ хэхъоныгъэ рагъэшлыныр ары. Ныбжыкыкыхэр, Тхьэр зышлэш хъухэрэр я Хэгъэгу рыгушхохэу, неущрэ мафэм яцыхъэ тельэу псэун-хэ фае.

Дин зэфэмьдэхэр зылэжырэ лъэпкъ зэфэшъхьафхэр ллэшлэгъубэмэ къаклоцл зэгурылохэу, мамырэу Урысые Федерацием зэрэщызэдэпсэухэрэр Урысыем ишъолъырыбэхэмклэ щысэшлоу щытын фае. Хэти ыгу риубытэн фае Тхьэм цыф пэпчъ кызыригъэхъугъэр ыкли дин шлэшъхъуныгъэу илэм, лъэпкъэу кызыхэкыгъэм ямылтыгъэу, мамыр цыф пстэури агурылоу адэпсэун зэрэфаер.

Сыдигъуи фэмьдэу непэклэ ищыкыгъэ дэдэу щыт Тхьэм, цыфхэм, ти Хэгъэгу апашъхэ пшъэрылышхо зэрэщытхырэм фэгъэхъыгъэ ушъыйхэр шлыгъэнхэр. Ти Хэгъэгу джыдэдэм чыплэ кызырыкылоп зэрытыр. Непэ тызэрэзэкъоуцорэм елпытгъэщт тиобществэ тапэклэ зэрэзэгурылоштыр,

тихэгъэгу инеущрэ мафэ зыфэдэ хъуштыр. Тыхэгъэгу нахь фэшлыгъэу кыткылэхъухэрэ ллэужхэм зэралэклэдгъэхъажыын фаер зыщыдгъэгъупшэ хъуштыт.

Тиджырэ лъэхъан къралыгъом игъэпсынклэ шлэныгъабэ зэдгъэгъотын фае, ау гъэхъагъэу, теклоныгъэу лъэпкъхэм зэдэтшыгъэхэри зыщыдгъэгъупшэхэ хъуштыт. Урысыер сыдигъуи къралыгъо лъэшэу щытыт, тапэклэ джарэуштыт щытыт. Лъэпкъхэм язэныбджэгъуныгъэрэ языкыныгъэрэ ар зыгъэлъэшырэр.

Адыгэ Республикэм инахыжъхэм я Совет республикэм зэклэ иобщественнэ объединениехэм къаджэ наркотикхэм, шъон пытэхэм, тутыным зэрарэу къахырэр ныбжыкыкы хэм агурыгъэлэгъэным нахь чанэу кыхэлэжъэнхэу; ижъыкыкы кышчегъэжыагъэу алэжырэр динхэм анэмыкыхэм, анахъэу ваххабизмэм, республикэм зышъагъэушъомбгъугъэнымклэ цыфхэм лофэу адашлэрэр агъэлъашыну; тиобществэ зэкъогъэуцогъэнымклэ хэбзэ лофшлэхэм лэпылэгъу афэхъунхэу.

Нахыжъхэм я Совет итхьаматэу ГЪУКЪЛЭП Нурбий.

Тызэгъусэу тыпэуцужыын фае

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэклэ и Комитет къолхъэ тын-ыхыным пэуцужыгъэнымклэ бэ амалэу зэрихэрэр. Ахэм зэу ащыщ къуалхъэ арагъэтынэу зырагъэзхэклэ ашлэн фаемрэ къолхъэ тын-ыхыным епхыгъэ хэбзэуцужыгъэхэр зышлэхэрэм уголовнэ пшъэдэкыжъэу арагъэхъырэмрэ яхыплэгъэ къэбархэр Комитетым иофициальнэ Интернет-сайтрэ иинформационнэ пхъэмбгъурэ къазэрарагъэхъэхэрэр.

Граждан къулыкъу лэнатлэм цыфхэр лугагъэхъэхэ, граждан къулыкъур Комитетым щакъы зыхъуклэ 2004-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 79-р зытетэу «Урысые Федерацием икъралыгъо граждан къулыкъу ехыплэгъ» зыфиорэм кышчыдэлъытэгъэ шапхъэхэр дэх имылэу лэнатлэхэр зылыгъэхэм агъэцаклэх. 2010-рэ илъэсым лоныгъом и 8-м Комитетым ыштэгъэ унашъоу N 37-р зытетымклэ къралыгъо граждан къулыкъушлэхэм ялэнэтлэ пшъэрылхэр зэрагъэцаклэрэм лъыплъэрэ ыкли ахэм азыфагу кытэджэрэ зэмызэгъыныгъэхэр дэ-зыгъэзыжырэ комиссием ехыплэгъэ положениер аухэсыгъ.

Къралыгъо граждан къулыкъушлэхэм, ахэм яшъхэгъусэхэм, зыныбжэ имыкыгъэ яклэлэцыкылэхэм хэхъоу, мылкоу, мылкыумклэ пшъэрылхэу ялэхэм яхыплэгъэ къэбархэу 2013-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м кышчегъэжыагъэу 2013-рэ

илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м нэс къалэкылхъагъэхэр Комитетым играждан къулыкъушлэхэм хэбзэгъэуцугъэм щыгъэнэфэгъэ плалэхэм атефэу алэ-клагъэхъагъэх.

Адыгэ Республикэм архи-

клагъэхъанхэмклэ хъарджэу ашлыгъэхэм яхыплэгъэ къэбархэр, 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 3-м аштэгъэ Федеральнэ законэу «Къралыгъо лэнатлэхэр зылыгъэхэми, нэмыкыхэми яхъарджэхэмрэ яхэхъорэ

Граждан къулыкъу лэнатлэм цыфхэр лугагъэхъэхэ, граждан къулыкъур Комитетым щакъы зыхъуклэ 2004-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 27-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 79-р зытетэу «Урысые Федерацием икъралыгъо граждан къулыкъу ехыплэгъ» зыфиорэм кышчыдэлъытэгъэ шапхъэхэр дэх имылэу лэнатлэхэр зылыгъэхэм агъэцаклэх.

тектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэклэ и Комитет икъралыгъо граждан къулыкъушлэхэм, ахэм яшъхэгъусэхэм ыкли зыныбжэ имыкыгъэ яклэлэцыкылэхэм чыгу лахым, амыгъэкошчэрэ нэмыкы мылкыум, транспортым якъэщэфынклэ, осэшхо зилэ тхьалэхэр, акциехэр кызылэ-

зэдиштэнхэм гъунэ зэрэлъафырэм ехыплэгъ» зыфиорэм тетэу агъэфедэгъэ мылкыум икъэкуаплэхэм яхыплэгъэ къэбархэр алэкагъэхъагъэхэп ахэр защэфыгъэ илъэсым ыпэрэ илъэсыщым кыкылоцл къралыгъо граждан къулыкъушлэхэми, ахэм яшъхэгъусэхэми пстэумкыи ха-

хъоу ялагъэм ахэм ауасэ ашъхэ-хэбзэуцужыгъэхэми.

Къолхъэ тын-ыхыным пэуцужыгъэным тегъэпсыхъэгъэ шэпхъэ актхэм язэгъэшлэнклэ егъэджэнхэу Комитетым щы-зэхашэхэрэм къралыгъо граж-дан къулыкъушлэхэм шлухъаф-тынхэр къалахы зэрэмыхъуш-тым илофыгъохэм щатэгъушлэх.

Комитетым играждан къулыкъушлэхэр къолхъэ тын-ыхыным пэуцужыгъэнымклэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокыныгъэу фэхъухэрэм, Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэу къолхъэ тын-ыхыным пэшлуклогъэным ехыплэгъэм иположениехэм нэлуасэ афашлэх. Джащ фэдэу ахэр Адыгэ Республикэм икъралыгъо къулыкъу кышчэтэджырэ зэмызэгъыгъэхэр зэрэдагъэзыжыштыт шыкыкыкы щакъэгъуазэх. Граждан къулыкъушлэхэм къуалхъэ къалахы е араты фэдэу къэзыуцухъэхэрэм къащызыгъэхъун зылыгъэ-кышчт зеклуаклэхэр кызыхагъафэ зэрэмыхъуштыр агурагъэлуагъ.

Къолхъэ тын-ыхыным пэуцужыгъэнымклэ мыщ фэдэ лофтхъабзэхэр Комитетым щы-зэхашагъэх:

1) зы практическэ семинар-тренинг ащ фэгъэхъыгъэу зэхашагъэ, тапэклэ джыри мы лофыр лъагъэклотэшт;

2) граждан къулыкъушлэхэм къуалхъэ къалахы е араты фэдэу къэзыуцухъэхэрэм къащызыгъэхъун ылыгъэщт зеклуаклэхэр къахэмыфэнхэмклэ методическэ лэпылэгъухэр къагъэхъазырыгъэх;

3) Комитетым илофшлэхэм егъэджэнхэу афызэхашагъэхэм граждан къулыкъушлэхэм къуалхъэ къалахы е араты фэдэу къэзыуцухъэхэрэм къащызыгъэхъун зылыгъэщт зеклуаклэхэр къахэмыфэнхэмклэ методическэ лэпылэгъухэм нэлуасэ щафашыгъэх;

4) къуалхъэ алахынэу зырагъэзхэклэ ашлэн фаемрэ къолхъэ тын-ыхыным епхыгъэ хэбзэуцужыгъэхэр зышлагъэхэм уголовнэ пшъэдэкыжъэу арагъэхъырэмрэ яхыплэгъэ къэбархэр агъэхъазырыгъэх ыкли Комитетым иофициальнэ Интернет-сайтрэ иинформационнэ пхъэмбгъурэ арагъэхъагъэх.

2013-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 31-м Комитетым ыштэгъэгъэ унашъоу N 62-р зытетымклэ Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къэлэгъэпсынымрэклэ и Комитет къолхъэ тын-ыхыным кыздихыын ылыгъэщт щынагъохэр ыгъэнэфагъэх ыкли Комитетым илофшлэхэр ащ клагъэтхэжыгъэх. Шэпхъэ-правовой отделым испециалистэу а 1-рэ разряд зилэм пшъэрылхэу фашыгъ ведомствэмклэ къолхъэ тын-ыхыным хэцагъэ хъунхэм ишынагъо зышъхъарытхэр ыгъэнэфэнхэу.

Комитетым итхьаматэу А. Н. ЗЕЗЭРЭХЪ.

М. Ю. Лермонтовыр кызыхъугъэр илъэс 200 хъугъэ

Къуаджэу Бэстэнжъый зыфэстхырэр

1

Ощ пай, Кавказ, чыгум ипачьыхъ лъэш, —
Джыри пфэсэтхы сэ мыхъатэу усэ:
Пкъом фэдэу шлу епэс ащ, фэгъэшъуаш,
Егъэгъот къушъхъэ шыгум ифыжъ осе!
Сиклэлэгъу илъэсхэм слъы укыщечъ,
Уигумзэгъагъэ имашо кызнэсэу;
Темырым, орклэ хымэу хэгъэгъу чыжъ,
Тыдэкли сыуий, сыгум уимыкыжъ!..

2

О укышъхъэхэу папцлэхэм ашъхагъ
Сыкыщепхъахыщтыгъ жъыбгъэшхо дэдэу
Ыкли сыбгъэтхъэхъэу сыщыбгъэшлуагъ
Пцэгъо шхуантлэм илуплэ члэгъ сычлэтэу.
Лъэаплэм сеплхыхэу сэ сишлугъуагъ
Ыкли сачлэгъклэ иныжъыпкъым фэдэу,
Шъофышхом пхъэцимрэ уцимрэ щэхъу
Зытемыт къушъхъэхэр сэ синэрлэгъу.

3

Сисабыишъхъэ танджы фэхъугъагъ
Зэлуклагъэхэу уиошъопцэ фыжъхэр;
Шыблэ мэкъэшхокли ащыгъогъуагъ
Ыкли пэсаклом фэдэу къэтэджыжъхэу,
Гъочлэгъхэр тыдэкли къащыпэджагъ,
Зэхэсшлагъ тхъамыклагъо мыухыжъхэр,
Ошъогу псэуклэм сыгу сэ фэлпырыгъ,
Шыблэр зыклэшлэгъэ кум сэ сисыгъ.

4

Дунаим сыгу сэ зэхимышлыкыгъ,
Гур ащ ищыклагъэп. Илужъу мэзахэ,
Шъэфы реныр, къашлэн амылэкыгъ,
Клигъаплэу щытэп хэти ащ ынахэ,
Ау гукъэкыжъхэм сызэльаубытыгъ
Сщымыгъупшэжъынэу яхэгъэгъу дахэ.
Щыклэ жъотым ар фэмыукыжъ,
Тыдэкли сыуий, сыгум уимыкыжъ!..

Апэрэ шъхъэр

I

Мэщыкьорэ Бештаурэ азыфагу,
Илъэс щэкыклэ уззэклэлэбжыклэ,
Итыгъ зы къуаджэ, жъыбгъэр ащ ишагу
Щыджэгъоу щытыгъэп гу егъэлэжыклэ.

Джы ар щылэжъэп, жъгъырбэр щэульагу
Зэ сэнэшъхагъэм ибжэлэ зэхэкклэ
Шыблэ къутафэу мыжъомэ ашъхагъ
Ныбжырэ тамыгъэу ащышъхъэлъагъ.

II

Цлэцлэ мэкъэшхуи, къэлоу иорэд
Адыгэ пшъашъэм джы о зэхэпхынэп,
Гъэмфэ жьоркъым шы лэхъогъу зэхэт
Зыгорэ пэтэу уапэкли кыкылынэп.
Кызыэмыплэклэу клорэр плон о хэт?
Тенэ икьэзэкъ ар, ащ ушлокынынэп.
Щынэн ымышлэу ошъогум зы бгъэжъ,
Хъарззэзэ клэм ибыбын щегъэжъ.

III

Джаш, тыгъэ къохъажъыгъом илъэхъан,
Къушъхъэ шыгур дахэу кызыэрэшэплэу,
Шъэф-шъэфэу шъофыблэр игъогу техъан,
Зигъэлонтлэ-щантлэу, мыжъом кыгъэплэу,
Къолэн-селэнэу о утырихъан
Тыжынышъоу кьэжъырэр итеплэу.
Зэолым чатэу кычлынагъэм фэд,
Уц кырым мыгъуагъэклэ кыщэшлэт.

IV

Къуаджэр стыгъэ, игугъуи амышлыжъ,
Ильфыгъэхэр хэхэсыхэу мэлсэху...
Ллэу мэшлolum лусым игукъэкыжъ
Сабый егъэзыгъэхэр кыщэпцлэху.
Чыплэ нэклим къаклорэр хэгъэгъу чыжъ
Кыздиклырэр, ау пклэнчъэу мэлэу:
«Кысагу, кьэзэкъыр, зымыгъэнэгый,
О ошлэу щыта къуаджэу Бэстэнжъый?»

V

Зэгорэм а къуаджэм зэшитлэу дэсыгъ,
Благы ныбджэгъуи зыфэллон ямылэу,
Къушъхытфыхъаблэ Акбулат щыщыгъ,

Ащ нахъ лъэш, шынагъо зилэ щымылэу,
Клочаджэу, шъабэу нахыклар щытыгъ,
Гъэтхэ тхъап плонэу тыгъэр фэмыщылэу!
Лъыгъэчъэ заом, ем афэмыагъ,
Ау густырыгъэр... бгъэм кыщыхъыагъ...

VI

Хымэ хэгъэгум ятэ щыфэхыгъ,
Янэу Селыми ыукыгъ кызыэхъум
Лажъэ имылэу щылэныр хищыгъ,
Гъашлэр фигоази бзэджэшлэн-унэхъум!
Зыми гушлуагъо ащ кыфимыхыгъ,
Щылагъ гугъэлэсэ хэти фэмыхъоу;
Апэрэу ынэхэр кызыэклыхыгъ,
Ау ыльэгъугъэр сыдэу гуихыгъ!..

VII

Шъхафитэу, гумэклынчъэу ар щылагъ,
Бзыу плонэу, чыгуи, огуи мунаеу!
Игупсэ луашъхъэхэр зэпиклухъагъ,
Ошъуапщэр ычлэгъэу, ежъ зэрэфаеу.
Гъунэ зымылэу ошъогур ышъхагъ,
Загорэ шъофым, зэклэ ышлэн фаеу,
Щизакъоштыгъ ащ чэщы клахэ нэс,
Пкыхыплэ тхъагъор шъхъарытыгъ ары къэс.

VIII

Икьуаджэ щыщхэр — сыд пай? Тхъэм ышлэн-
Псалъэ дашлынэу фаехэп, лудзыгъэу
Яшыхэр мэхъух... ау ащыщ еблэн
Зи къахэкыгъэп япчъэлу зэпичыгъэу,
Клалэу Селыми ыпшъэ имыфэн
Псыгъоу, дахэуи ыпчанэ ищыгъэу
Дэнэ клакор мэфэклым зыщилэн,
Пшъэшъэ пагэм ыгу зылыригъэтэн.

IX

Зэ зызыгъэллрэ купмэ шы лэхъогъу
Къафынэу аломэ е хъотлэ-бжъатлэу
Къабгынэмэ тхъамыклаплэу якъогъу,
Яплыщтыгъ ахэмэ ашломыхъатэу
Зэшыхэр, амышлэу псалъэ джэжъогъу,
Шъхытлэу бгъэжъ быракъыр лъагъу клэбыбатэу,
Мазэм инэф зэрэплъырэм фэдагъ,
Щынагъор зынэгоу ащ изэкъуагъ.

X

Ахэм яшлуплэгъу ашлогъэшлэгъон,
Ау ежъхэр шлу ыльэгъуцтыгъэп хэти
Фэагъэхэп зыпылпыр аралон,
Ерагъэу япэгагъэ члым елэти.
Хые гухэлпыр агу щымыулъэгон!
Ятхъамыклагъо кьэнэфэнэу кьэти...
Ар джа щымылэжъым имыжъосын
Блэклрэм тыритхагъэм нахъ гуихын...

XI

Ахэм яунэ анахъ цыкылугъ,
Унашъхъэм пхъэц шхуантлэр къелэлэхэу
Сатырэу унэ дэпкъым егъэкылугъ
Аркъэныр, уанэр, хъашл-къошлэ лыдэхэу
Шъхъарыхъонитлэу, сэшхуитлэу акыгъугъ,
Шхончитлэу дахэу гъэпсыгъэхэр апэхэу.
Цым хэшлыкыгъэ быцом клоцыллыгъ,
Гын лугъуамэр зэфэдэмклэ щыщыгъ.

XII

Зэгорэм... Селим паплэу Акбулат
Шакло къэт. Бэ тешлагъэу. Клэм пщагъом

М.Ю. ЛЕРМОНТОВ

лугъо фыжъэу джы зыкыщегъэлэу;
Ыкли кыпхырыплъыкызэ а шлагъом
Инэплэгъу кыхырэр клаклом ибыбат,
Шлунклыклэ гъэфэпагъэу тхъамыклагъом
Зэлыштагъэу, ильаплэу ихэгъэгъу
Халпъэзэ, Бештау клеубытэ ыбгъэгъу.

XIII

Чыжъэклэ къушъхъэхэм яшэплэ сатыр
Тыгъэр осы шыгуклэ агъэклотэжъы;
Мэщыкыо шъхъэджащор джы фэхъазыр
Подкумкэ иорхэм яфын-ягъэжъы.
Гупшысэгъуаеу ыштагъэм ехыщыр
Хымэ чыгухэр зэлыштэнхэу клэгъэщы.
Ефэндыр джэжъэрэп, къуаджэр хэчыагъ...
Унэ лудзыгъэм мэшлотлэклэу щыблагъ.

XIV

Паплэу Селим — сыхъатитлэу хъугъэу щыс,
Къушъхъэ жъыр гухэклэу клэм кыщэжъы,
Шъхъангупчъэ лъапсэм уцыр кыщэсыс,
Зэ дауи! Хъэпклэ чыжъ кытрэр тлэгъу члэгъы...
Къэсыгъ; пырхыгъэ, кьэщыщыгъ... Умыс,
О олъэкышъумэ плээгъурэм уезэгъы.
Ар шыхъэп, тыгъужэлэ, мыхъэклэуак!!
Къыхыгъэр зэклэ хъунклэшлыны зак!

XV

Псэлъэнчъэу унэм кьехъэ Акбулат,
Зэклэ зэпеплхыкы зышломудэу.
Селим кьеппышъ: «Сикъош, сыд уимурад?
Сымэз къолэбзыоп, укысфэмыеу».
Плэмэ, ыльэгъугъэр зы шлэгъо лат:
Щыт адыгэ пшъашъэ дэхэ хъураеу,
Мэлэличэу пчъэлур кыгъгъэнэфыгъ,
Фэмыхъоу си Селими кьэкылыфыгъ.

XVI

Ыкли мыщ дэжъым, кьэушъыжъыгъэм фэд,
Зыгорэ лэшлэ-лэшлэу ыгу кьыдэклуае.
«Шлу плэгъу! Сишъхъэгъус ар, сиорэд! —
Рилуагъ Селим ыш. — Ежъ ащ зэрэфаеу,
Икьуаджэ кыбгынагъэу тэ кытхэт.
Ащ кьеухъумэ тиунэжъ тэщ пае,
Джауштэу щытышт. Зара! Усигушлуагъу,
Усихэгъэгъу, усимыльку, усиунагъу!..»

XVII

Зарэ лущыпцлыкыгъ ыкли фэагъ
Къышлынэу мыщ дэжъым селамы псалъэ,
Ау зиушъэфыгъ, ынатлэ кытехъагъ
Гухэлпы лэшлур, кьэсыгъэу иплалъэ.
Усаклом игушылэ хэклоклагъ,
Дэхашлэ плонэу, нэфынэу ыналъэ;
Ошъопцэ фыжъым унахы дэхагъ,
Бгъэгъоу джэнабгъэр кьэзыгъэхъыагъ.

XVIII

Зынэхэр шлуцлэу щытыр къушъхъэ пчэн,
Ау ащ ынэхэр бэклэ нахъ шлуцлагъэх;
Нэбзыцыхэм яжъау кыуагъэшлэн
Ыгу илэшлугъэ! Пчанэм идэхэгъэу
Зыклэмыгъэтхыгъэм о гу лыптэн;
Уегуцэфэныеп ащ лэ телэгъэу,
Дэнэ шлуцлэм бгырыпхыр хэшлыкыгъ,
Тыжыныр шъэфэу кычлэнэфыкыгъ.

XIX

Шъхац благъэр блэу ыпллэлу щыщыхъагъ,
Дышъэ лудагъэклэ гъэклэрэклагъэу;
Осым нахъ фыжъэу ыпллэлу кьэлэзгъуагъ
Лъынтфэ шхонтлэшъор гуцэфэу тетхагъэу,
Ар мы лъэхъаным боу дэхэдэдагъ,
Шъхъэфит кызырыклом ыгу зэлыштагъэу,
Къыблэм икьэгъэшлэу дышъэ тештагъ,
Осэпс лэшлур зэфэдэу теутхагъ.

XX

Селим еплыщтыгъ. Ыгу кыщитэджагъ
Къэшлэгъуаеу зыгорэ, клагъэ хэлъэу.
лапллы стыр ащ рицэкынынэу фэагъ,
Чэсэй плонэу фыжъэу ыбгъэгъу клэлъэу!
Икыгъ кыкылашти, лъэшэу нэхэагъ,
Къамэр ыфырзыгъ. Апрэгушхом телъэу
Гупсэфэу Акбулат джы ыльэгъугъ,
Тутын ешъо... Ерэшли, сыд кьэхъугъ!..

Зэзыдзэкыгъэр ПЭНЭШЪУ Хъазрэт.

Мафэ къэс гектари 130-рэ гуахыжбы

Теуцожь районимклэ анэхь натрыфыбэ (гектар 1868–рэ) зыщашлагьэр Цыкы Олыгьэй зипэцэ хыизмэтшланцэу «Мега» зыфилоу Пчыхалыкьуае дэтыр ары. А пчъагьэр районим илахьзэхэль фирмэхэм, фермерхэм лэжыгьэ батырэу щалэжыгьэм ызышан зэрэхьүрэр.

— Мы лъэхъанын пшэрылъ шхьалэу тилэр, — ело зигугъу къэтшыгъэ фирмэм игенеральнэ директорэу Цыклым, — мылкъухшо тедгъэкъуадзэзэ илъэс псаум тыздэлэжъэгъэ, дгъэбгъогъэ натрыфыр кIэзыгъэ фэмыхъоу лутхыкыныр ары. Джамыр нелэ къуачул, амалэу тилэр зэкIэ зыфэдгъэлорышIэрэр. Чэци мафи губгъом тыкымыкIэу, мэфэ ошлоу къызэкIэлымкIуагъэхэр дгъэланIэзэ [оф тэшIэ.

Цылык Олыгыэй кызырэт-
филотагэмки, районым губгьо
лошлэнхэр зэрэщызэхэцагъэ-
хэм афэгъэхыгыгэ сводкэу чъэ-
пыогум и 10-м ехьулэу къа-
тыгэм зэритымки, мэфэ зау-
лэу лэжыгыгэ батырым ингъои-

жыын зыщыфежагыгэхэм кыы-
щыублагэу гектар 600 меха-
низаторхэм луахыжыгыгах. Гек-
тар пэпчэ утыжыгыгэм тельы-
тагыэу кыырахыжыырэр цент-
нер 40. Ар мыбэшхоми, рай-
оным гурытымкэ гектарым кыы-
щырагыэтырэм шолкы.

Корр.: Ахэр loфшлэгъэ дэгъух. Ау дээр натрыфым икъэложьын жъэ-жъалоу зэрэклорэр ары. Комбайниплл нахь loф ашлэрэп. Сводкэм зэр-ритымклэ, аужырэ мэ-фищым натрыф гектари 153-рэ нахь lушъухы-жьышъугъэп. Зэрэху-рэмклэ, мафэ къэс гек-тар 50. Аш тегъу loф-

шлэнхэр реклоклынхэ
зыхьуклэ, кьэнэжыгыгэ
натрыф гектар 1200-м
иугьоижын мэээ лэпэ-
цыпэ шьупылъышт.
Чыопсыри кьызэлэхан
зериэлэкъыштри кьызы-
хэхьажыклэ...

Ц.О.: Зыфалорэр тэрэ. Тэри ар кыдгурэлэ. Апэрэ мэфэ заулэхэм натрыфыр зэрэлутхыжыштыгээр тэ укымбайнибл. Мы тапэкэлэ тикымзэклом кыыслоггагы натрыфым икьэлэжыын тызыфежыэклэ Крыловской районым комбайнэхэр кыатфиклинхэу сызээрязэггыгяхэр. Ахэр джы кээсигьэх. Непэ лэжыгыгэ батырым илухыжыын пылгыр комбайнипшл. Мэфэ кээс ахэм натрыф гектари 120 — 130-рэ кьалэжы, дышашо зытеорэ лэжыгыгэ тонн 50-м ехуэ автомашинэхэм кьаклэшыш, складхэм ащытэгьэтылгы. Осэ тэрэкэлэ зыщэфын кыыкьоклымэ, лүтэгэклы. Арыш, тыээрэгугьэрэмклэ, мэфэ зыбгыупшыклэ лэжыгыгэ батырым илухыжыын тыхуынзу, тонн миниблым шлоклэ тыхамбархэм кьадгээплэжыынэв ары.

Ащ пьдзагъэу Цыкы Олыгъэй кытфелуатэ нэмык бжыхъэ губгъо лошлэнхэри зэрагъэлсынклэхэрэр. Комбайнэхэр зэрыкыжыгъэ чыгухэр гум ранэжъэу уцыжхэмклэ зэхагъэлыхэхэрэп. Ащ лыпытэу ахэр диск онтэгъухэмклэ зэхаупклатэх. Мы лошлэнхон фэгъэзагъэх трактор агрегатипл.

— Джащ фэд, бжихьэ лэ-
жыггэхэм яхлэхвани тыфе-
жыаг, — ело Олыгмэй. — Тэ
Теуцожь районым ымызакъо,
Адыгэкъалэ ичыгухэри тэгъ-
лажьэх. Арышъ, сводкэу къаты-
рэм ит лошлагэхэм анэмьки-
хэри АдыгэкъалэкӀи тилэх. Бжы-
хэсэ гектар 655-рэ хэтлѳ-

хяащт. Ащ шыцэу Теуцожь рай-
оным шытшэщтыр гектар 250-
рэ. Чэпыюгум и 9-м алэрэ
гектар 70-р хэтлхьагь. Еутэкло
агрегатицмэ лоф ятэгьашлэ.
Гурытымклэ мафэ кьэс гек-
тар 50 нах хамыгьэклырэмн,
бжыхьасэхэм япхьын кыхьэ-
рэ тхьамафэм ыклэхэм адэжь
тыухыщт. Тищыклогьэ чылапхьэ-
ри, ахэм адыхатлхьээрэ нитро-
аммофосри тил. Тимеханиза-
торхэри дэгьюу тэгьашэх. Ти-
пцэрыхьаклохэу Тлэшу Мули-
лэтрэ Джамырзэ Саидэрэ ащклэ
зыпари кьызтырагьанэрэл,
игьом, дэгьюу механизаторхэм
афэлщэрыхьэх, ыпклэ хэмпыльэу
тэгьашэх.

Үахътэр кыыоҗэщтэп

Бжыхъ гугбъо 10фшлэнхэр гъэпсынклэгъэн-хэм фэш! Теуцожь районым шашлэрэр ма-клэп. 10фшлэгъу мэфэ фэбэ шлагъоу кыызэ-клэлъык1уагъэхэр зэрифэшъуашэу кыызфа-гъэфедэзэ, тыгъэгъэзэ гектар 6194-м иаужырэ хъасэхэр 1уахыжых. Лэжыгъэ тонн 8100-м ехъу яхъамбархэм къарагъэо-лэжыгъах. Джыри зигъо мыхъугъэ хъэсэ заулэу къэнагъэр зы1уахыжыклэ, а пчъагъэм тыгъэгъэзэ тонн 800 фэдиз кыхэхъонэу мэгугъэх.

Ау дээр мыгээ тыгызгаазуу
кяхыжыгьгээр, ыпэрэ ильэсым
ельгытыггэмэ, зэрэнахь маклэр
ары. Районым гурытмыклэ гектар
пэлчч кьыштырахыжыггээр
центнер 15. Гьэрекло ар зыфэ-
дизыггээр центнер 16,4-рэ. Чьэ-
пыоггум и 10-м ехүүлэу ялэ
тыгызггээз гектар 6194-м шы-
щэу кьаложыггяхэр 5401-рэ.
Джыри гектар 800 фэдиз кьэ-
нагь. Арыш, а хьасэхэр зы-
луахыжыклэ, ыпшэкклэ зигугуу
кьэтшыггэ пчяаггэхэм, мыбэ-
шомы, зэхьоклыныггэ горэхэр
афэхьунхэ альэклышт.

Ау ар ащ фэдизуу инынштэл. лофыр районым ихыызмэтшлэ-плэ заулэхэм ялофшлагэхэр, гъэреклорэм ельытыгъэмэ, зэрэцлыкү дэдэхэр ары. Къутыр-руу Шевченкэм дэт фирмэу «Киево-Жураки» гъэрекло тыгъ-гъазэм гектар тельытэу цент-нер 22-рэ къыригъэтыгъагъэ-мэ, джы мыгъэ луихыжыгъэхэ гектар 660-м (илэр гектар 1005-рэ) изы гектар къыщырахы-жыгъгъэр центнер 13 нылэл. Джащ фэд, лофшлагъэу ялагъэ-хэми къашагъэклагъ, непэ гуры-тымклэ районым къышахы-жырэми лызклахъэхэрэп фир-мэхэу «Возрождение», «Гранит» зыфилохэрэу.

Тыгъэгъазэм иугъоижьын апэу зыцахыгъэхэм ащыщы Кушъу Рэмэзанэ зипэщэ фирмэу «Синдика-Агрор». Гектар 5280-у йахыжыгъэм изы гектар центнер 22,4-рэ кыщы-

рахыг. Ар районым гурытымклэ кышахыжыгым центнери 7-м ехыклэ нахыб. Джащ фэдэу уашытхуынар яфэшыуаш Пенэжыкыуае дэт хызмэт-шлангэу «Адыгейское» ыкли кыутырэу Петровым шызэхэщэгэ фирмэу «Шанс» зыфилохэрэм япачэхэу Юрий Петричевымрэ Уджыху Юсыфрэ ялофлагэхэм.

Тыгъгазэм илухыжын аухыгъах плѳми хэукъоныгъэшхо хушутп, ащкӀэ щынэгъошхо шылъжѳп. Джи непӀэ районым имеханизаторхэм аныхъ лѳгыгъо шъхьалѳу апӀэ илъыр натрыф бѳгуагъѳу къагъэкӀыгъѳм илухыжын гъѳсынкӀлгъѳнѳр, кыищат илъѳсын игъѳбжѳу лъѳпсашлѳ фѳшлыгъѳнѳр, бжыхьасэхѳр игъѳм хѳлхьѳгъѳнхѳр ары. Адѳ а лѳшлѳнхѳр районым ихьѳзмтшлѳплѳхѳм сѳдѳуштѳу ашѳгъѳцѳклѳра?

Районим ихъызмэтшлэлпэхэм натрыфэу луахыжынэу шытыр гектар 6202-рэ. Чъэпыогум и 10-м ехуэлэу луахыжыгьэр гектар 3699-рэ. Къэнагьэр гектар 2503-рэ. Ыпэрэ мэфитлум гектар 517-рэ районим зэрэ-щылуахыжыгьэр кызидзэккэ, мафэ къэс гурытымккэ къа-ложьэу кыкыгьэр гектар 250-рэ. Ауштэу кызыплъыгэккэ, мафэ зыбгъупшыккэ, къэклошт тхаумэфэ мафэм, чъэпыогум и 19-м, натрыфым иугьоижын аухынэу кыкыфым. Ащи уезэгы-жын. Ау а уахътэм къыклоц

чыюпсым изытет зэхюкыны-
гэ фэхушта, фэмыхушта?
А учлэм иджэуап зыми кыуи-
тыжыбышутэп. Тхэм телъэу
мэфэ ошүхэр кыызэклэлъыгэ-
клонхэу.

Ау гукъаор эклэ хъызмэт-шаплэхэм мэфэ фбэ шагъохэр зерифэшъуашу къызэрэфша-мыгъэфедэхэрэр, лэжыгъэ батърэу агъэбгъуагъэм илухы-жын гъэпсынклэгъэным эфэ-дэу зэрэдэмылажэхэрэр ары. Районым шъуахыжыгъэ натъ-рыф гектар 3699-м изы гек-тар гурытымклэ къырахыжы-гъэр центнер 40 фэдиз. Ха-мэхэм къатырацагъ лэжыгъэ тонн мин 14,6-рэ.

Апэу натрыфым иугъоижыын зыхуыггэр Уджыхъу Юсыф зипэцэ фирмэу кьутырэу Петровым дэтыр ары. Натрыф гектари 110-у илагъэр игъом лухыжьи, гектар пэпчэ утыжьиыггэм тельытагъэу центнер 45-рэ кьыригъэтыгъ. Кушъу Рэмэзанэ зипэцэ фирмэм гектар 691-рэ илагъ. Гектар тельытэу центнер 45-рэ кьахырыжьиыгъ. «Гранит» зыфилорэ хьызмэтшэллэми гектарын центнер 45-рэ кьырагъэтыгъ. Анахь натрыфыбэ (гектар 1420-рэ) зышлэгъагъэр фирмэу «Киево-Жураки» зыфилорэ ары. Луи-хыжьибах, гектар пэпчэ центнер 38-рэ кьышырахыжьиыгъ.

Ау йофшлэнхэм кыхьэ-лыхэ зызыгъэшыхэрэр ахэт. Апзу зыцлэ кьелогъэн фаер Пэнэжыкыуае дэт хьызмэт-шлэплэ Юрий Петричевыр зытхьаматэр ары. Натрыф гектар 880-рэ ил, луыхыжыгъэр гектар 252-рэ. Къэшлэгъуае зыциухыштыр, мэфэ ошлу шлагъохэр зыкыблатлуппыхэрэр, жажэхэрэр. Районым ифермерхэм йофшлагъэхэми уагъэрэ-зэнэу цытэп. Натрыф гектар 1003-у йэлэм шыщзу йуахыжыгъэр гектар 533-рэ нылэп. Пчы-халыкыуае дэт фирмэу «МЕ-ГА» зыфилорэм натрыф гектар 1868-рэ ил, кышчаложыгъахэр гектар миным шлокы. Ау ащ идиректорэу Цыкылы Олыгъый кызызрэтлыуагъэмклэ, кырагъэблэгъэгъэ комбайни-пшымэ мафэ къэс гектари 130-рэ фэдиз кьаложызыз, кыхьэ-лыхэ зырамыгъэшлэу авхышт.

Анахь Ioфгыгъо шъхьалэхэм ащыц бжыхьасэхэм яхэлъхьани. Агъэтысхьанэу щытыр гектар 8952-рэ. Ац щыцзэу коцыр — гектар 8365-рэ, хьэр — 587-рэ. Чъэпыогъум и 10-м екхуылэу алхыгбахэр бжыхьасэ гектар 2135-рэ, коцыр — 1275-рэ, хьэр — гектар 860-рэ.

лофшагьэхэр мэклэ дэдэх. Ауми, эклэми ялэжыаклэ зэфэбгадэ хьуштэп. Ахэтых бжыхьасэхэм яхэлхьан зыгьэлсынклэхэрэри, ащ дэмьгузайжохэрэри, фемьжыгьагьэхэрэри. Фирмзу «Киево-Жураки» бжыхьэсэ гектар 2000 хильхья-

нэу шыт, чэпыогум и 10-м ехүүлэу шапхыгяхэр гектар 1200-рэ. Ащ шыщэу коцыр — гектар 700, хьэр — 450-рэ. Щэч хэлъп мыщ имеханизаторхэм бжыхасэхэм япхын бэрэ пэмьлэу зрауахыштым.

Джащ фэд, бжыхъасэхэм
яхэльхъан анахь охтэшлүхэм
зыухын зылъэклыштхэм ащыц
Кушью Рэмэзанэ зипэщэ джэ-
джэхьэблэ хьымэзтшлалпэри.
Ащ иагронон шхьалэу Тыгуужь
Нурбый кыизэрэтилуагъэмклэ,
бжыхъэс гектар 200 апхынэу
ягүхэльхэм кыдалытэ. Непэ
ехьулпэу рапс гектар 420-рэ,
коц гектар 300, хьэ гектар
340-рэ агьэтлысхьэгьах. Еутэкlo
агрегатилүмэ loф ашлэ, ма-
фэм гектаришъэ фэдиз рап-
хьы. Щэц хэлъп ахэми ялуагъэ
игьом зэрагъэцэклэштым.

Ау тхамыклагьор ээклэри бжыхасэхэм яхэльхьан зэрэдэмыгузажохээрэр ары. Ащ фэшыхьат фирмэу «Адыгейскэм» коц гектар 1400-у апхынэу шытым шыцэу нелэ кьызнэсыгэм гектар 260-рэ нахь химылхьагьэу сводкэм зэриты. Кэушырэу Петровым дэтхьызмэстшлалэу ренэу тыкьызшытхьурэм гектар 300-м ычылпэклэ ыпхыгьгэгор гектар 75-рэ. Бжыхасэхэм яхэльхьан джыри фежьагьэгэп фирмэу «Возрождение» зыфилоу гектар 300 зылжэнынэу шытыр.

Лофыр нахь къэзгъэдэжжы-
рэр фермерхэм ялофшлак. Ахэм
гектар 2200-м чыщэу (районым
шалэжыынэу щыт бжыхьасэ-
хэм азыпллан) чэпыюгым и
10-м ахьулэу халхьыгъгэр
гектар 20 нылэп. Къэшлэгъуае
зажэхэрэр. Непэ фэдэу мэфэ
ошлүхэр ренэу зэрэзэкълэпы-
мыкложтыр хэти ешлэ. Кыако-
рэр кымаф. Арыш, уахьтэр
кыюжэштэп. Чэщи мафи имы-
лэу бжыхьасэхэм яхэлъхьан
амалэу щылэ пстэури фэгъэ-
лорышлэгъэныр пшъэрылъ шъха-
лэу щыт.

**Нэклубгъор зыгъэхъазы-
рыгъэр НЭХЭЕ Рэмэзан.**

ТЭХЪУТЭМЫКЪОЕ РАЙОНЫМ КЪЫРАТХЫКЫХЭРЭР

Орэдыр гъусэшлоу и

Псэйтку орэдыло чылэкӀэ еджэх. Орэдыр якласэу, орэд кӀалоу, мэкъэ дахэ зилэу бэ дэсыгъэр, джыри дэсыр. Лакъо пэпчъ пӀоми хъунэу орэдылохэр къахэкӀыгъэх: Ахэджагохэр, ЛъэцэрыкӀохэр, Хъуштхэр, Тыркуаохэр, Хыдзэлхэр, УстэкӀохэр, Нэгъуцухэр... Непэ сыкъызтегушылэмэ сӀлоигъор Ушъый лакъор ары.

Ушъый лакъор лӀэкъошхоп, ау музыкэр зикласэу, орэдыр гъусэшлоу зилэу, орэдылонымкӀэ зэчый зыхэлъэу къахэкӀыгъэр макӀэп. Лакъом анахыжъэу хэтыгъэр КӀышыкъу, ижырэ адыгэ орэдхэр дахэу кылоштыгъэх. УедӀлу зэпытыгъэкӀи уезэщытыгъэп, ащ тыритхэгъэ орэдхэр Адыгэ радиомы кытыштыгъэх. КӀышыкъо Адыгеим дэгъоу шызэлъашӀэщтыгъ, мэкъэ дэхэ дэдэ илагъ. Орэдылоным нахъ пыщагъэу КӀышыкъо илфыгъэхэм къахэкӀыгъэр Хъарун ары. Ар культурэм и Унэу Псэйтку дэтым фольклор орэдыло купэу шызэхэщыгъэхэм хэтыгъ.

Ушъый КӀышыкъо ыкӀоу Аюбэ ипхӀорэльфэу Светланэ итэтэжъ пӀашъэ фэдэу орэдылонымкӀэ Тхъэм лӀепӀэсэнӀыгъэ кыхылыгъагъ. ИскусствэхэмкӀэ колледжэу Мыекъуапэ дэтыр кыуухыгъ. Джащ фэдэу КӀы-

шыкъо икӀорэльфэу Барыч ипшъашъэу Белэ ицӀыкӀугъом щегъэжъагъэу музыкэм фэщӀагъэу кӀэтэджыгъ, лъагъо фыхихыгъ. Мэкъэ жъынчкӀэ орэд кӀэзылорэ Белэ гъэзетеджэхэр нӀлуасэ фэсшӀыхэмэ сӀлоигъу. Ушъый лакъоу нэбгыри 122-рэ хъурэм ар щыщ. Музыкэм зыфигъэзэным Белэ янэу Светланэрэ ятэу Барычрэ ялахышӀу хашыгъагъ. Янэ «Си Псэйтку» зыфилорэ усэу ытхыгъэм джырэ орэд усэу, орэдылоу ыкӀи пщынаоу Барцо Руслъан орэдышӀор фишыгъ. А орэдыр ежъ Белэ кӀело. Янэу Светэ усэ зэри-тхыгъэм изакъоп, ипшъашъэ искусствэм хэуцоньмкӀэ лъэ-шэу дӀэлъыгъ. Пшъэшъэжыер гурыт еджапӀэм зэрэчӀахъэу, ащ даклоу, музыкэмкӀэ еджапӀэм ыгъэкӀоуагъ. Зерамыку Сусанэ орэдылонымкӀэ Белэ ригъэджагъ. Пшъэшъэжыерым мэкъэ чан «ымыкӀутэу» да-

хэу зэрищӀэнымкӀэ, ыгъэло-рышӀэнымкӀэ, илӀепӀэсэнӀыгъэ зыушӀомбгъунымкӀэ Сусанэ макӀэп лӀофэу ышӀагъэр. КӀэлэегъаджэм кырилорэ пстэури дэх ыкӀи хэн имыӀэу Белэ ыгъэцӀагъ.

Заом фэгъэхыгъэ орэдэу «Холмы» зыфилорэр Сусанэрэ Белэрэ амакъэ зэкӀоу культурэм и Унэу Яблоновскэм дэтым щыкӀоуагъ пчы-хъэзэхӀахэм кыщӀагъагъ, цыфхэмми агу рыхыгъ. Охътабэ темышӀэу «Адыгеим ижъуагъохэр» зыфилорэ зэнэ-кӀоуым хэлажыи, хагъэунэфы-кырэ чыплӀэ кыщыфагъэшъо-шагъ. Урысыем ичӀыплӀэ зэфэ-шъхъафхэм ащыкӀоуагъ зэнэ-кӀоуоу «Годы радости» зыфилорэм дипломант шыхъугъ, ари гъэхъагъэу ышӀыгъэмэ ащыщ.

Белэ пшъэшъэ шъырыт, кы-дэхъурэм рыкӀэирэп. ЗӀла-шӀэрэ орэдыломэ акырэпӀы, ежъ ышъхъэкӀэ зыкӀегъоты. ИскусствэхэмкӀэ республикэ колледжым орэдылонымкӀэ щыригъэджагъ зӀлашӀэрэ артисткэу, кӀэлэегъаджэу Нэхэе Тэмарэ. АпшӀэрэ гъэсэнӀыгъэр культурэмрэ искусствэмрэкӀэ Пшызэ кӀэралыгъо институтым лӀоф ышӀэзэ щызэригъэгъотыгъ.

Псэйтку гурыт еджапӀэм музыкэмкӀэ икӀэлэегъаджэу ЖэнэлӀ Светэ ытхыгъэ орэдхэу «Сыгу хэогъэкӀы», «Кысфэгъэзэжъ» зыфилорэр Белэ кыригытхыи, ежъ авторым иконцерт кыщыригъэуагъэх.

Ушъый Белэ орэдыр зэри-класэм ищыс ежъ ыгу зӀлурэ орэд мэкъамэм гушылӀхэр зэрэфишӀыхэрэр. Барцо Руслъан иорэдэу «Синэф» хэлъ гушылӀхэр зытхыгъэр мы пшъа-шӀэр ары.

Студентхэм алукагъэх

Мыекъуапэ ихэбзэ-ухъумэкӀо кыулыкъу илофышӀэхэр мы мафэхэм Мыекъопэ кӀэралыгъо техно-логическэ универ-ситетым истуденческэ актив лукагъэх. лӀофтхъабзэм кӀэщӀа-кӀо фэхъугъ АР-м гъэсэнӀыгъэмрэ шӀэ-ныгъэмрэкӀэ и Ми-нистерствэ.

ЗӀлукагъум хэлэжъагъэх плу-ныгъэ лӀофшӀэнымкӀэ деканхэм ягуадзэхэр, группэхэм яста-ростэхэр, факультетхэм ясту-дентхэм ясоветхэм япӀащэхэр ыкӀи нэмыкӀхэр.

лӀофтхъабзэр кызылӀуихызэ, плуныгъэ лӀофшӀэнымкӀэ про-ректорэу БрантӀэ Мурат ащ хэлажэхэрэр атегушылӀхэу лъэныкӀуитӀу къахылъхъагъ. Зыр — республикэм игъогу-хэм, ныбжыкӀэхэр ахэлажэхэ-хэзэ, хъугъэ-шӀагъэу атехъу-хъэхэрэр, адрэр университе-тым егъэджэн лӀофыр нахъ зэ-фагъэ хэлъэу щызэхэщӀэгъэным пае кӀольхъэ тын-лӀыхыным зэрэщегъэнхэрэм яхыплӀэгъагъ.

Урысыем хэгъэгу кӀоцӀ лӀоф-хэмкӀэ и Министерствэ гъогур щынэгъончӀэнымкӀэ икӀэралы-гъо инспекции МыекъуапӀэ иотдел ипӀащэу В. А. Загайко кӀэгъушылӀным ыпӀкӀэ студент-хэм видеороликхэр кыаригъэ-лӀэгъугъэх. Ахэр гъогухэм къа-техъухъэрэ машинэ зэутӀэкӀхэм, ахэм кыздахырэ тхъамыкӀа-гъом (цыфхэр хэкуадэх, мы-хъужынын шӀобжхэр хахых, на-хыбэрэм сэкъатныгъэ ялэу кӀэнэ) кӀатегушылӀх.

ХэбзэхъумэкӀо кыулыкъум илӀыкӀо ныбжыкӀэхэр зыхэлэ-жъэхэрэ гъогу хъугъэ-шӀагъэ-хэм лъапсэу ялэр кырилоты-кыгъ. Ахэм ащыщых ныбжы-кӀэхэр аркэ е наркотик ешъуа-гъэхэу рулым зэрэкӀэрытис-хъэхэрэр, автомобилыр зэра-фэнэу фитыныгъэ ямыӀэу гъогум зэрэтехъэхэрэр, нэфыгъуазэм зэрэпымылхэр, апӀкӀэ кы-кырэ автомобилым игъогу зэрэтехъэхэрэр, машинэр лъэ-шэу зэрафырэр ыкӀи нэмыкӀхэр.

— Гъогум ныбжыкӀэр зэрэма-кӀэри, машинэм узисым бэ зэрэтемышӀагъэри кыдилытэ-рэп. Ар сыдигъуи щынэгъо чыплӀ, гъогум хэкукӀоныгъэр кыпфигъэгъурэп, — кылуагъ Загайко.

ЕтӀанэ студентхэр видеоро-ликхэм атегушылӀагъэх, ашӀотэ-рэзыр, ашӀоемыкӀур, ежъхэр ащ фэдэ чыплӀэ ифэхэмэ зэрэзекӀоштхэр кӀалотагъ, упчӀэ-хэр кыатыгъэх.

ГухэкӀ нахъ мышӀэми, ныб-жыкӀэхэм ащ фэдэ зэдэгу-шылӀэгъухэм, зэхэгущылӀэжъхэм ахэлэжъэн зыльӀэкӀэу, ишӀошӀ

кыщырилотыкышӀыоу ахэтыр бӀэп. ЕтӀанэ, мыхъо-мышӀагъэ зезыхъан зыльӀэкӀыштхэу, нахъ узылӀкӀэн, узыдэгущылӀэн фае-хэм танэмысэу бэрэ кыыхэкӀы. АрышӀ, зэхэщӀакомэ ар тапӀкӀэ кыдалытэмэ нахышӀу.

ЯтӀонэрэ темэмкӀэ кӀэгъушылӀагъ егъэджэн лӀофымкӀэ про-ректорэу Людмила Задорож-ная. Ипсалъэ икӀэухым сту-дентхэм ащ кыарилуагъ уни-верситетым исайт нахыбэрэ ихъанхэу, еджапӀэу зычӀэсхэм ищылакӀэ нахъ зыщагъэгъозэ-нэу, яфитыныгъэхэр ыкӀи япшӀэ-рылӀхэр зэрагъэшӀэнхэу, шӀэ-хъэ-правовой документхэм яджэнхэу. Ахэм студент пӀэпчъ кышӀхъэпӀэн кӀэбар кыыхы-шӀт. ГушылӀэм пае, сыдзэуштэу студентыр коммерческэ егъэ-джакӀэм ычӀыплӀкӀэ бюджет-тым е заочнэ еджакӀэм ычӀы-плӀкӀэ очнэ отделением кӀожын ыльӀэкӀышта, стипендиер сыд фӀэдиэ ыкӀи нэмыкӀ лъэны-кӀохэр.

Проректорым кызырилиуа-гъэмкӀэ, кӀольхъэ тын-лӀыхыным ебэныгъэным шлуагъэ кыты-ным пае студентхэр шъыпкъа-гъэ хэлъэу, дэгъоу еджэнхэ фае. Зачетхэр, экзаменхэр аты-хэ зыхъукӀэ, хэкӀыплӀэ пхэндж-хэм алымыхъухэу, ежъ-ежы-рэу еджэнхэ, етӀанэ сессием зыфагъэхъазырын фае.

— Ащ фэдэ епӀыкӀэ е екло-лакӀэ еджэным студентхэм фырялэ зыхъукӀэ, коррупцием упшӀуекӀон плъӀышӀт, — кы-луагъ проректорым.

Административнэ ыкӀи уго-ловнэ правэмкӀэ кафедрэм икӀэлэегъэджэ шъхӀалэу Джа-мырзэ Белэ студентхэм кӀа-филотагъ непэрэ хэбзэгъэуцу-гъэмкӀэ кыуалъхъэ зытырэми алызыхэрэми уголовнэ пшъэ-дӀкӀыжъ зэрахырэп.

Хэгъэгу кӀоцӀ лӀофхэмкӀэ Уры-сыем и Министерствэ Мые-къуапӀкӀэ иотдел иучастковэ уполномоченнэу ХъажырэкӀо Рэмэзан зӀлукагъ кӀэлух кы-филышӀэ, студентхэм агу кы-гъэкӀыжыгъ еджапӀэм ыкӀи общественнэ чыплӀэхэм узэ-ращызекӀон фаер, хэбзэгъэу-цугъэхэр амыукъонхэу ныб-жыкӀэхэм кыяджагъ.

СИХЪУ Гоцнагъу.

Къуаджэм хэхъо

Нэтыхъуае джы зыдэщыс чыплӀэм апэдэдэ кӀэтӀысыжыгъагъэхэр унэгъо заул, етӀанэ ахэр унэгъо 26-рэ, нэужым, ахахъозэ, къоджэ псау хъугъэ. Мы аужырэ илъэсхэм зэхъокыныгъабэ фэхъугъ.

Нэтыхъуае тучан дэгъу, фельдшер-мамыку лӀэапӀэ, ста-дион дашӀыхъагъэх, урамхэр асфальткӀэ пкӀагъэх, мэщыт ша-шы. Къуаджэм унэгъо пчӀагъэу дэсым хэхъо, сабыибэ кы-зэрыхъухъэгъэ унагъохэри щэ-псэху.

ЧӀэлэбый Биданрэ Нэфсэт-рэ кӀэли 8 зедӀапӀугъ, зедӀалэ-жыгъ. Зэшъхъэгъусэхэр непэ щылӀэжъхэп, ау ялфыгъэхэр пы-тэу щылӀэныгъэм хэуцуагъэх, унагъохэр ялэх, мӀэпсэху, мӀэ-лажӀэх.

Бидан механизатор цӀэры-луагъ, губгъор ятӀонэрэ унэу илагъ, ордензехъагъ. Бидан икӀалэу Адам Урысые Феде-рацием зӀпхыныгъэхэмкӀэ иза-служеннэ лӀофышӀ. Янэу Нэф-сэт бзылфыгъэ хъупхъэ дэ-дагъ, уцуи тӀыси имыӀэу унэгъо лӀофшӀэнхэри, сабыймэ яфӀо-фашӀэхэри ыгъэцӀагъэхэзэ, ахэр ыплугъэх, ылӀэжыгъэх.

КӀэлабэ зилӀэхэм ащыщ Гу-най Хъызыррэ Сафьетрэ яуна-гъо. Сафьет ЗекӀогухэм япхъу, ныбжыкӀэ хъазырэу унагъо ихъэгъагъ. Хъызыр игъонэмыс зэхъум, Сафьет илъэс 43-м итыгъ. ПшъэшъэжыипӀл кы-лъэхэнэгъагъ, лӀэпылӀэгъу хъати илагъэп. Ыгу ыгъэкӀодыгъэп, тхъаусыхэу зэхаригъэхыгъэп

ыкӀуачӀэ шъхъамысэу лӀэжъагъэ, илфыгъэхэр ригъэджагъэх. Си-мэ, Саидэ, Сусанэ кӀэлэегъа-джэх, Римэ цэхэм ялазэ. Са-фьет ыпхъухэм унагъохэр ялэх, адыгэ шэн дахэхэр алӀэжых, лфыгъэхэри кӀаӀэхъуагъэх. Ежъ Сафьет пенсием щы.

ДахэкӀэ зыцӀэ рӀаохэрэм ащыщых зэшъхъэгъусэхэу Ацу-мыжъ Ачрамрэ Розэрэ. ЯпшӀэ-шӀытӀу, Римэрэ Симэрэ, дип-лом плыжыкӀэ мединститутыр къаухыгъ, Рузанэ поселкэу Инэм щӀэпсэу, нэбгырищми ясэ-нэхъатхэмкӀэ лӀоф ашӀэ.

Хъурмэ Ибрахымэрэ Шы-хъархъанрэ сабыипшӀ къафэ-хъугъ. Зэшъхъэгъусэхэр зэгу-рылӀоужхэу щылӀэх. ДахэкӀэ, шӀу-кӀэ ахэм уакъытегушылӀэныр атефэ. ЗӀкӀэ ялфыгъэхэм гъэ-сэнӀыгъэ арагъэгъотыгъ, чыплӀэ зэфэшъхъафхэм ащӀэлажӀэх. КӀалэмэ ащышӀэу Тимур поли-цием иполковник. Ибрахымэрэ Шыхъархъанрэ апхъухэр зы-хэхъэгъэ унагъохэм ахэзагъэх, пщы-гуащэхэр агъэразэх. КӀа-лэхэри джащ фэдэу хъупхъэх, цыфышӀлх, къуаджэм щекӀо-кырэ лӀофтхъабзэхэм ахэла-жъэх, зы шӀыхъаф гори ха-нэрэп.

Болэт Аслъанрэ Долэтхъан-рэ яунагъо щысӀэтехыплӀэу щыт,

зэшъхъэгъусэхэм сабыитф зэ-даплугъ. ЗӀкӀэми унагъохэр ялэх. Нымрэ тымрэ къагъэу-кытэжыыхэрэп, акъо-апхъухэ-ми, ежъхэм ясабыихэми шэн дахэхэр ахалъхъагъ, тэтэжъ-нэнэжъхэр, ны-тыхэр ящысэ-техыплӀэх.

Лъэхъанэу тызхэтым бын лужукӀэ алъытэ сабыищ кы-зэрыхъуагъэр. Ахэм афӀэдэ унагъоу Нэтыхъуае дэсыр бэ мэхъу. Ахэм ащыщых Хъа-хъурэтэ Аслъанрэ Зэгырэтрэ, Хъурмэ Эдуардрэ Сулыетрэ, Хъунэ Рустамрэ Зуретрэ, Хъа-гъур Арамбийрэ Нэфсэтрэ.

Хъахъурэтэ Къэсэйрэ Ра-зыетрэ унэгъо дахэ зилӀэхэм ащыщых. Разыет кӀэлэегъаджэу Нэтыхъоуе ублӀэпӀэ еджапӀэм илъэс 45-рэ щылӀэжъагъ, Къэ-сэи шоферыгъ. КӀэлищ апӀугъ, рагъэджагъ, ясэнахъаткӀэ лӀоф ашӀэ. КӀэлитф зыплугъэмэ ащы-щых Хъагъур Шахыбэрэ Мус-льимэтрэ, зӀкӀэми апшӀэрэ гъэсэнӀыгъэ арагъэгъотыгъ.

Хъахъурэтэ Долэтчэрые Хэ-гъэгъу зэошхом ыуж Къокы-плӀэ Чыжъэм илъэсипӀлэ кы-лыкъур щыхыгъ. Къуаджэм кызызекӀожыым ащ пащэ фа-шыгъагъ, бэдэд ишлуагъэу кы-гъэкӀуагъэр. Ишъхъэгъусэу Фа-тӀимэтрэ ежыыррэ кӀэлиплӀ зэ-даплугъ, зедӀалэжыгъ. Джащ фӀэд, Хъушт Шахыбэрэ Джан-тыгъэрэ кӀэлитф ял, НӀэпсэу МӀэджыдэрэ Аслъанхъанрэ кӀэ-лих, Хъагъур Юнысрэ Хъа-лимэтрэ кӀэлитф, Бжыхъэко Хысэрэ Сарэрэ кӀэлитф апӀу-гъэх.

ХЪУШТ Щабан.

ТИКОНЦЕРТХЭР

Клэлэцлыкү филармонием

ИПЧЫХЬ

Республикэ филармонием идиректор шъхалэу Лышэ Рустем клэлэцлыкү филармонием кыфэгүшүагь, 2014 — 2015-рэ илэс лофшлэгүм гэхьагэхэр шишынхэу филуагь.

Концертэу кьатыгэм «Мыекьуапэ инэфыльэхэр», «Казачатэр», «Радугэр», «Сюрпризыр», нэмыкхэр кышышүагэх, ордэхэр кышалагэх. Клэлэцлыкү филармонием сэнаушгэ зы-

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние иклэлэцлыкү филармоние зичэзыу илэс лофшлэгүр ыублагь. Ащ фэгэхьыгэ зэхэхэм творческэ купхэр, артистхэр хэлэжыагэх.

хэлъ ныбжыкхэм зызэрэцагьасэрэр пчыхьээзэхэм кышыльэгуагь.

Сурэтым итыр: ансамблэу «Мыекьуапэ инэфыльэхэм» хэтхэр.

УШУ САНЬДА. КАВКАЗЫМ И КУБОК

— Теклоныгэр кьидэзыхыштыр кьэшлэгүаеу зэлүклэгүбэ алырэгүм шытлэгүгь, — кьытилуагь тиспортсменхэм ятрерэу Нэмытэкьо Аскэр. — Бэнэкло 15 тикомандэ хэтыгь. Турнирым нэбгырэ 260-м нахыбэ

шызэнэкьокьугь. Зэлүклэгүр зыхыштыр кьыхэхыгэным фэш икларыкхэу бэнаклохэр ащэчыу кьыхэкыштыгь.

Илэс 11 — 12 зыныбжхэм якуп хэтэу килограмм 48-рэ кьэзышчырэ Виктория Чугре-

Ящэнэрэ хьугьэх

Краснодар краим икьалэу Лабинскэ ушу сандамклэ «Кавказым и Кубок» зыфилорэ зэлухыгэ турнир шыкьуагь. Урысыем ишюльырхэм якомандэ 21-рэ зэлүклэгүхэм ахэлэжыагь. Адыгэ Республикэм иклэлэцлыкү-ныбжыкхэу спорт еджаплэу N 2-м (директорыр Дэхьужь Сэфэрбий) зышызыгасэхэрэм ящэнэрэ чыплэр кьыдахыгь.

евам апэрэ чыплэр кьыдыхыгь. Теклоныгэр кьыфагэшюшэнымклэ гуетыныгэ кьызэрэзыхыгэфагэм фэш хэушъафыкыгэ шлухьафтын В. Чугреевам кьыфашыгь. Владислав Смирновым, кг 56-рэ, илэс 13 — 14 зыныбжхэм якуп апэрэ чыплэр кьышыхыгь. Исметэ Рустам, илэс 19-м кьехьу, кг 70-рэ, апэрэ чыплэр кьыфагэшюшагь.

Максим Мальцевыр, кг 70-рэ, Чэтыуху Султан, кг 33-рэ, Лина Вихлянцева, кг 48-рэ, ятлонэрэ хьугьэх, тьжын медальхэр кьыдахыгэх. Ящэнэрэ чыплэхэр кьыдэзыхыгэхэр: Хьутыжь Анзор, кг 30, Максим Татаринцевыр, кг 36-рэ, Александр

Смирновыр, кг 52-рэ, Даниил Шперберг, кг 36-рэ.

Владислав Смирновыр финалныкьом Чэчэным ичемпион шытекуагь. Кореновскэ кьыкыгэ бэнаклом финалым зышылокхэм, апэрэ едзыгьом нокаутклэ шытекуагь.

— Адыгэ Республикэм физкультурэмклэ ыкхы спортымклэ и Комитет, тиеджаплэ ипашэхэр, ны-тыхэр зэхэщэн лофыгьохэмклэ лэпылэгү кьытфэхьугэх. Тизегурылоныгэ шлуагэу кьытфыхьырэр зэнэкьокьухэм кьашэлагь, — кьытилуагь тренерэу Нэмытэкьо Аскэр.

Сурэтым итыр: ушу сандамклэ Адыгеим икоманд.

ШАХМАТХЭР

Псынклэу гупшысэрэр атекло

Журналистэу, тхаклоу Роберт Шацкэм фэгэхьыгэ шлэж зэнэкьокьоу шахматхэмклэ Мыекьуапэ шыкьуагэр я 12-рэу зэхашэгьагь. Р. Шацкэм иунагорэ ныбджэгьоу илэгэ Сергей Шумейкэрэ зэлүклэгүхэм клэщакло афэхьугэх.

Ешлэгү пэпчэ такыкыш тырагьэкуадэрэр. Кошыгьо пчэагэу ашырэм елытыгэу уахтэм кьафыхагьахэ — кошыгьо пэпчэ секундиту. Псынклэу гупшысэхэрэм, хэкыплэ дэгьу кьэзыгьотыхэрэм теклоныгэр кьыдахыштыгь.

Шахмат ешлэнымклэ лэпэлэсэнгыгэ зилэ А. Кадилиным апэрэ чыплэр кьыдыхыгь, ащ очкоуи

8 ригьэкьугь. А. Арутюновым очкоуи 6,5-рэ илэу ятлонэрэ чыплэр ыхыгь. А. Каревыр ящэнэрэ хьугьэх. В. Жуковым, А. Смирновым, Ю. Кьэзанэм я 4 — 6-рэ чыплэхэр кьыдахыгэх, ахэми шлухьафтынхэр афашыгэх.

Зэнэкьокьом исудья шъхалэу Евгений Погребноир, Роберт Шацкэм ыпхьоу Ингэ хагэунэ-

фыкырэ чыплэхэр кьыдэзыхыгэхэм афэгүшлуагэх, кубокхэр, Р. Шацкэм кьыдигьэкыгэ тхыльхэр, ахьщэ шлухьафтынхэр,

щытху тхыльхэр аратыжыгьэх.

Сурэтым итхэр: Е. Погребноир, Р. Шацкэм ыпхьоу Инга, А. Каделиныр.

БАСКЕТБОЛ. АПШЭРЭ КУПЫР

«Динамо-МГТУ»-м иешлэгүхэр

Мыекьопэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-м 2014 — 2015-рэ илэс зэнэкьокьур тыгуасэ ыублагь. Апшэрэ купэу «А»-м тиспортсменхэр щешлэщтых. Тикомандэ зэлүклэгьоу илэштхэм тигьзетеджэхэр ащытэгьэгуазэх.

15 — 16.10, бэрэскэжый, мэфэку «Динамо-МГТУ» — «Тегас» Динской район
22 — 23.10, бэрэскэжый, мэфэку «Динамо-МГТУ» — «Магнитка» Магнитогорск
26 — 27.10, тхьаумаф, блыпэ

«Динамо-МГТУ» — «Динамо» Челябинск
8 — 9.11, шэмбэт, тхьаумаф «Муссон» Севастополь — «Динамо-МГТУ»
18 — 19.11, гьубдж, бэрэскэжый «Динамо-МГТУ» — «Строитель» Энгельс

22 — 23.11, шэмбэт, тхьаумаф «Динамо-МГТУ» — «Самара-2» Самара
5 — 6.12, бэрэскэшху, шэмбэт «Динамо-МГТУ» — «Старый соболь» Нижний Тагил
16 — 17.11, гьубдж, бэрэскэжый «Рускон» Саранск — «Динамо-МГТУ»
20 — 21.12, шэмбэт, тхьаумаф «Чебоксарские Ястребы» Чебоксары — «Динамо-МГТУ»
10 — 11.01, 2015-рэ илэс шэмбэт, тхьаумаф «Магнитка» — «Динамо-МГТУ»
14 — 15.01, бэрэскэжый, мэфэку «Динамо» — «Динамо-МГТУ»

30 — 31.01, бэрэскэшху, шэмбэт «Динамо-МГТУ» — «Муссон»
13 — 14.02, бэрэскэшху, шэмбэт «Строитель» — «Динамо-МГТУ»
17 — 18.02, гьубдж, бэрэскэжый «Самара-2» — «Динамо-МГТУ»
27 — 28.02, бэрэскэшху, шэмбэт «Старый соболь» — «Динамо-МГТУ»
10 — 11.03, гьубдж, бэрэскэжый «Динамо-МГТУ» — «Рускон»
14 — 15.03, шэмбэт, тхьаумаф «Динамо-МГТУ» — «Чебоксарские Ястребы»
21 — 22.03, шэмбэт, тхьаумаф «Тегас» — «Динамо-МГТУ».

Нэклүбгьор зыгэхьазырыгэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагьэр ыкхы кьыдэзыгьэкырэ:

Адыгэ Республикэм лэпкь Иофхэмклэ, лэкыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилгэп-кьэгьухэм адырлэ зэпхыныгэхэмклэ ыкхы кьэбар жьугьэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр: 385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шъхалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшэдэклэжы зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмклэ, телерадиокьэтынхэмклэ ыкхы зэлты-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гьэларышлэп, зэраушыхьатыгэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекьуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкхэмкхы пчэагэр 4046

Индексхэр 52161 52162 Зак. 3189

Хэутыным узшыкхэнтхэнэу щыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 Зышыкхэнтхэгэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхалэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхалэм иапэрэ гуадзэр

Мэшлэжы Саид

Пшэдэклэжы зыхьырэ секретарыр Жакхэмыкьо Аминэт